

Strategisk næringsplan for Ofoten

Mål og strategier

Planperioden 2006-2009

FORORD

Ved utarbeidelse av strategisk næringsplan (SNP) for Ofoten har det vært viktig å fokusere på innsatsområder som kan gi positiv utvikling for regionen som helhet. Ofotregionen har flere naturlige fortrinn som gir mulighet for vekst i næringslivet. Fortrinnene finnes spesielt innenfor transport/logistikk og reiseliv, men også innenfor områder som energi, havbruk og kunnskaps-/teknologirettet industri.

En bærekraftig utvikling stiller krav om en prioritert og målstyrt satsing. Det er en forutsetning at næringslivet sammen med politiske aktører, inntar en aktiv og ledende rolle i arbeidet for å realisere valgte strategier. Regionen har et relativt sterkt kompetansemiljø innenfor undervisning, forskning og rådgivning. Disse miljøene må kobles tett inn i arbeidet og fungere som støttespillere og katalysatorer for utvikling av næringslivet forøvrig.

Gjennom hardt, samlet og målbevisst arbeid mot felles prioriterte mål, er vi overbeviste om at Ofoten vil klare å posisjonere seg som en attraktiv region for eksisterende næringsliv, fremtidige etablerere og innbyggere i regionen.

SNP Ofoten er blitt til ved gjennomføring av et fellesprosjekt mellom næringslivet, offentlige aktører i kommunene og ulike næringsrettede operatører. I arbeidet har det vært gjennomført flere fellessamlinger for hele regionen, samt kommunevise samlinger for å håndtere kommunale ulikheter. Arbeidet har vært ledet av en egen styringsgruppe som har vært understøttet av et arbeidsutvalg og et sekretariat.

SNP Ofoten består av to komplementære dokumenter. Disse er:

- SNP Ofoten – Mål og strategier og
- SNP Ofoten – Handlingsplaner og budsjett.

Førstnevnte dokument skal være gjeldende for hele strategiperioden 2006-2009. Dokumentet som omhandler handlingsplaner og budsjett, planlegges revidert en gang i året eller annethvert år.

I nåværende form er SNP Ofoten å forstå som høringsdokument. Det er først etter at man har utført politisk behandling i kommunene, at SNP Ofoten eventuelt er å betrakte som et felles strategidokument for næringsutvikling i Ofoten.

Narvik 15. november 2005

Iris Bartholsen
ISS
Leder for
styringsgruppen

Bjørnar Storeng
Narvik kommune
Prosjektleder

Medlemmer av styringsgruppen.

Bjørnar Pettersen Ordfører Tjeldsund kommune	Jardar Jensen Ordfører Evenes kommune	Olav S. Alstad Ordfører Narvik kommune	Per Kristian Arntzen Ordfører Ballangen kommune	Kurt-Allan Nilsen Ordfører Tysfjord kommune
Else Marie Marskar Narvik kommune	Rune Arnøy Narvik Havn	Edel Storelvmo Høgskolen i Narvik	Geir Horrigmoe NORUT Teknologi	Lars Skjønnås FUTURUM
Gunnar Skålvold Narvikgården	Trond Pettersen Ballangen næringsforum	Brit Ruud De videregående skolene	Jan Kildal OVDS	Trond Jenssen Nordea
Erik Sommerli Nordlandsbanken	Per Andersson Scancell	Thomas Reijnow AMFI	Kjetil Bygdnes SAS Ground Service	Per Ole Morken Norcem A.S
Reidar Samuelsen Harley Davidson Nord-Norge	Wiggo Knutsen Ballangen Energi AS	Torstein Rødseth Natech	Svein Ivar Sivertsen LKAB	Arne Vatnvåg LO Ofoten

INNHALDSFORTEGNELSE

1 SAMMENDRAG	5
2 INNLEDNING	6
3 NÅSITUASJON	8
3.1 REGIONENS UTFORDRINGER	8
3.2 ARBEIDSMARKEDSSITUASJON	9
3.3 VIKTIGE KJENNETEGN VED NÆRINGSLIVET I OFOTREGIONEN	10
3.4 UTFORDRINGER FOR NÆRINGSLIVET I OFOTEN	12
3.5 HØGSKOLEN I NARVIK – EN HJØRNESTEIN I REGIONEN	13
3.6 TRENDER FOR NORD-NORGE	13
3.7 ST. MELDING 25 – OM REGIONALPOLITIKKEN.....	15
3.8 ST. MELDING 30 – NORDOMRÅDEMELDINGA	16
4 HOVEDMÅL FOR FREMTIDIG NÆRINGSUTVIKLING	17
5 VALG AV SATSINGSOMRÅDER	18
5.1 REGIONENS FORTRINN	18
5.2 LOKALE MULIGHETER.....	18
5.3 POTENSIAL FOR NÆRINGSUTVIKLING	19
5.4 VÅRE SATSINGSOMRÅDER.....	20
5.5 FORHOLDET TIL ANDRE NÆRINGER OG AKTØRER	20
5.5.1 <i>Næringer som indirekte drar nytte av valgte satsingsområder</i>	20
5.5.2 <i>Samiske samfunn</i>	20
6 STRATEGIER FOR VALGTE SATSINGSOMRÅDER	21
6.1 SATSINGSOMRÅDE 1: LOGISTIKK OG INFRASTRUKTUR.....	21
6.1.1 <i>INNHold</i>	21
6.1.2 <i>Visjon</i>	21
6.1.3 <i>Hovedmål</i>	21
6.1.4 <i>Strategier</i>	21
6.1.5 <i>Fortrinn</i>	22
6.1.6 <i>Utfordringer</i>	22
6.2 SATSINGSOMRÅDE 2: REISELIV, KULTUR OG HANDEL	24
6.2.1 <i>INNHold</i>	24
6.2.2 <i>Visjon</i>	24
6.2.3 <i>Hovedmål</i>	24
6.2.4 <i>Strategier</i>	24
6.2.5 <i>Fortrinn</i>	25
6.2.6 <i>Utfordringer</i>	25
6.3 SATSINGSOMRÅDE 3: TEKNOLOGI OG KOMPETANSE	26
6.3.1 <i>INNHold</i>	26

6.3.2 <i>VISJON</i>	26
6.3.3 <i>Hovedmål</i>	26
6.3.4 <i>Strategier</i>	26
6.3.5 <i>Fortrinn</i>	27
6.3.6 <i>Utfordringer</i>	28
6.4 SATSINGSOMRÅDE 4: REGIONALE VEKSTNÆRINGER	29
6.4.1 <i>INNHold</i>	29
6.4.2 <i>VISJON</i>	29
6.4.3 <i>Hovedmål</i>	29
6.4.4 <i>Strategier</i>	29
6.4.5 <i>Fortrinn</i>	29
6.4.6 <i>Utfordringer</i>	30
7 GENERELLE ANBEFALINGER FOR NÆRINGSUTVIKLING I OFOTEN	31
7.1 SAMARBEID INTERNT I REGIONEN	31
7.2 SAMARBEID MED ANDRE REGIONER	31
7.3 NÆRINGSRETTEDE AKTØRER	32
7.4 BANKER OG STØRRE VIRKSOMHETER	33
7.5 ÅPNE NETTVERK.....	33
7.6 ØKONOMISKE RAMMEBETINGELSER	33
7.7 GJENNOMFØRING AV PROSJEKT	34

VEDLEGG

- A: Medlemmer av styringsgruppe,
arbeidsutvalg og sekretariat
- B: Oversikt over møteaktiviteter i
planprosessen
- C: Antall bedrifter innen ulike næringer i
Ofoten
- D: Utvalgte momenter fra St. melding 25.

1 SAMMENDRAG

Visjon:

Ved utvikling av næringslivet skal Ofoten etableres som en livskraftig bo-, arbeids- og serviceregion og derigjennom oppnå økt folketall.

Hovedmål

Hovedmålet for næringsutvikling i Ofoten er å:

- skape grunnlag for et konkurransedyktig, lønnsomt og fremtidsrettet næringsliv.
- etablere og/eller flytte offentlige virksomheter til Ofoten innen områder der regionen har faglige eller andre konkurransemessige fortrinn
- skape 500 nye arbeidsplasser i regionen innen år 2009.

Satsingsområder

Vår visjon og våre hovedmål skal realiseres ved å ta utgangspunkt i regionens fortrinn og ved valg av satsingsområder med potensial for næringsutvikling.

Ofoten har valgt 4 satsingsområder for fremtidig næringsutvikling. Disse er:

- Logistikk og infrastruktur
- Reiseliv, kultur og handel
- Teknologi og kunnskap
- Regionale vekstnæringer

Konkurranssevne i næringslivet er tett knyttet opp mot evnen til å tilby kunnskapsbaserte produkter og tjenester. Næringsutvikling i Ofoteregionen skal skje gjennom et samspill mellom næringsliv og undervisnings-/forskningmiljø. Sentralt står tilgang på kompetent arbeidskraft med god grunnutdanning og relevant etter-/videreutdanning.

2 INNLEDNING

Om strategiplanen

Formålet med SNP Ofoten er at dokumentet skal:

1. Være et felles styringsverktøy for næringslivet og offentlige aktører
2. Identifisere program og konkrete tiltak som understøtter målet for SNP, og gi forslag på finansiering av programmene
3. Sikre forankring og dialog mellom næringsliv og offentlige aktører i planprosessen
4. Skape kontinuitet i arbeidet ved å avklare ansvar for iverksetting og gjennomføring av valgte strategier

Ofoten - en BAS-region

Ofoten er av Nordland fylkeskommune utpekt som 1 av 3 sentrale bo-, arbeids- og serviceregioner¹ (BAS-regioner) i Nordland, med særskilt potensial for fremtidig vekst.

Ved å etablere en felles strategisk næringsplan for Ofoten ønsker kommunene, representert ved Ofotsamvirket, å videreutvikle Ofoten som en naturlig BAS-region.

En felles strategisk næringsplan (SNP) for Ofoten er et viktig redskap for at hele regionen skal kunne arbeide innen felles satsingsområder og mot felles mål.

SNP Ofoten skal gjelde for planperioden 2006-2009.

Regionen har i utgangspunktet alle forutsetninger og flere naturlige fortrinn for å kunne opprettholde og videreutvikle sin status som en attraktiv BAS-region. Ofoten har et allsidig næringsliv og tilgang til høyt utdannet arbeidskraft gjennom høyskolesystemet, forskningsmiljø og kompetansmiljø forøvrig. Regionen er definert som et

¹ Ut fra "Fylkesplan for Nordland 2004-2007", defineres en BAS-region som et geografisk område hvor befolkningen lever det meste av sitt "hverdagsliv", det vil si hvor folk bor, arbeider, bruker det meste av sin fritid og forbruker de fleste offentlige og private tjenestetilbud. I de fleste tilfeller strekker BAS-regionen seg over flere kommuner.

kommunikasjonsknutepunkt gjennom sin sentrale beliggenhet og tilgang til infrastruktur som jernbane, flyplass, havneterminal, offentlig kommunikasjon, etc. Videre har man et godt utbygd servicetilbud innen offentlig og privat sektor, et variert kulturliv og etter hvert et stort tilbud innen idrett.

Mulighetene for regionen er mange, men det gjenstår et stort arbeid for å kunne realisere og utnytte potensialet som tilbys innen disse. Sistnevnte gjelder både innen eksisterende næringsliv og eksisterende satsingsområder, men også innen nye satsingsområder og nye vekstnæringer.

Forholdet til andre plandokumenter

SNP Ofoten er forankret opp mot "Fylkesplan for Nordland 2004-2007". Dette er en strategisk plan vedtatt av fylkestinget, som ikke bare håndterer strategier for næringsutvikling, men også andre områder som er vesentlig ved utvikling av Nordland fylke. I korte trekk omhandler fylkesplanen strategier for:

- Felles innsats for felles fremtid
- Etablering av sterkere BAS-regioner
- Å ta i bruk potensialet langs kysten.

Fra tidligere har det ikke eksistert et samlande strategidokument for næringsutvikling i Ofotoregionen. Narvik kommune har tidligere utarbeidet en strategisk næringsplan for perioden 2002-2005. I forbindelse med at Narvik kommune var omstillingskommune ble det utarbeidet ulike handlingsplaner for omstillingsarbeidet. Tilsvarende gjelder også for Ballangen kommune som er definert som omstillingskommune frem til årsskiftet 2005/2006. I forbindelse med omstillingsprosessen i Forsvaret, er det blitt utarbeidet "Handlingsprogram for arbeidsplassutvikling i Tjeldsund og Evenes kommune". Alle nevnte dokumenter har vært viktige innspill i prosessen ved utarbeidelse av SNP Ofoten.

For perioden 2006-2009 er det ønskelig at SNP Ofoten skal være det eneste offentlige strategidokumentet for næringsutvikling i regionen. Kommunevise planer bør kun utarbeides i de tilfeller der strategier og tiltak

er av vesentlig betydning for aktuell kommune og ikke omfattes av SNP Ofoten.

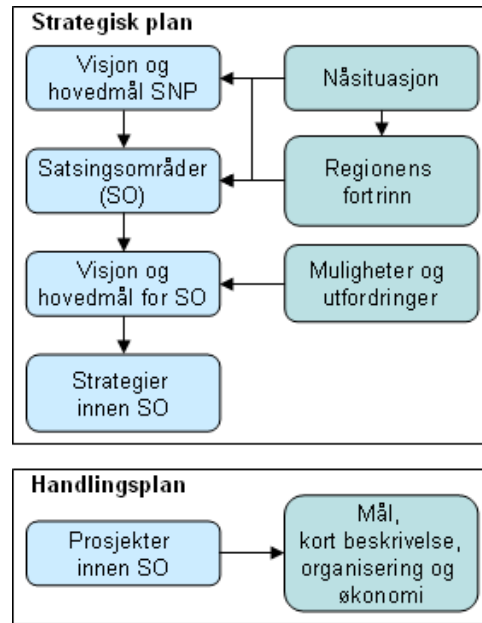
Metode ved utarbeidelse av SNP

Arbeidet startet med å avklare regionens nåsituasjon og forutsetning for næringsutvikling. Med utgangspunkt i nåsituasjonen ble det utarbeidet visjon og hovedmål for fremtidig arbeid. Parallelt med kartlegging av nåsituasjonen ble også regionens fortrinn kartlagt. Sistnevnte, sammen med en vurdering av potensial innen ulike satsingsområder, dannet grunnlag for valg av 4 satsingsområder (SO).

Etter valg av satsingsområder ble det også utarbeidet visjon og hovedmål til hver av disse. Arbeidet ble understøttet med en vurdering av muligheter og utfordringer til aktuelt satsingsområde.

Videre ble det utarbeidet operative strategier som beskriver hvilke handlinger som planlegges utført for at regionen skal nå sine mål innen hvert satsingsområde.

Figur 1: Metode for utarbeidelse av SNP Ofoten

Operative strategier danner videre grunnlag for valg og prioritering av prosjekter. Disse er i grove trekk skissert i dokumentet ”SNP Ofoten – Handlingsplan og budsjett”.

I vedlegg B finnes Oversikt over møteaktiviteter i planprosessen.

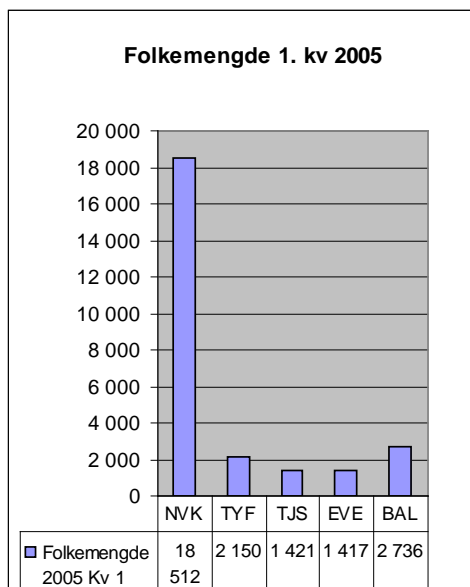
3 NÅSITUASJON

3.1 REGIONENS UTFORDRINGER

Ofoteregionen har gjennom flere år slitt med en negativ befolkningsutvikling. Dette antas å ha nær sammenheng med mangel på attraktive arbeidsplasser, ikke minst for unge mennesker med høyere utdanning.

Ved inngangen til 1. kvartal 2005 hadde Ofoten en total folkemengde på i overkant av 26.200 innbyggere.

Figur 2: Folkemengde fordelt på kommunene
1. kv. 2005 (Kilde: SSB)

Kommunene i Ofoteregionen har tradisjonelt vært avhengig av offentlige arbeidsplasser og/eller hjørnesteinsbedrifter. Dette gjør regionen svært sårbar. De senere år har vi merket dette spesielt hardt. De store omstillingsprosessene i statlig sektor, særlig innenfor politiet, postverket, televerket og ikke minst innenfor Forsvaret, har over en 10 års periode medført et tap på flere hundre arbeidsplasser i regionen. Videre har vi opplevd rasjonalisering og effektivisering innenfor privat sektor som også har ført til reduksjon i arbeidsplasser.

Ofoteregionen sliter også med et forholdsvis lavt kompetansenivå. Dette representerer en stor utfordring. For Ofoten som helhet i 2001 hadde ca 10 % av arbeidstakerne mellom 16-74 år utdanning på grunnskolenivå. Tilsvarende hadde ca 66 % utdanning på videregående nivå og kun ca 22 % utdanning på høyere nivå. Sammenlignet med hele landet er det i Nord-Norge kun Bodø og Tromsø som har

innbyggere med utdanning på universitets- og høyskolenivå over gjennomsnittet.

Tabell 1: Arbeidstakere og utdanningsnivå i Ofoten sammenlignet med Nordland fylke og hele landet (Kilde: SSB)

Arbeidstakere 16-74 år, 2001	OFO	OFO %	NF	NF %	NOR	NOR %
Grunnskole (nivå 1-2)	1001	9,5 %	11199	12,0 %	210612	10,8 %
Videregående skole (nivå 3-5)	6978	66,3 %	58745	62,9 %	1147193	58,8 %
Universitetsnivå, 1-4 år (nivå 6)	1966	18,7 %	18773	20,1 %	423914	21,7 %
Universitetsnivå, over 4 år (nivå 7-8)	372	3,5 %	3143	3,4 %	118468	6,1 %
Uoppgitt utdanning (9)	206	2,0 %	1472	1,6 %	50986	2,6 %
Sum	10 523		93 332		1 951 173	

For å bøte på den negative utviklingen, har kommunene og næringslivet i regionen iverksatt flere tiltak for å

skape alternative arbeidsplasser. Ballangen kommune har frem til årsskiftet 2005/2006 status som næringsmessig omstillingskommune. Evenes og Tjeldsund kommuner har et eget omstillingsprogram med basis i forsvarsnedbyggingen i disse kommunene. Narvik kommune har hatt status som næringsmessig omstillingskommune fra 1995-2000. Tysfjord kommune er ikke med i noe særskilt omstillingsprogram, men arbeider kontinuerlig med de samme problemstillingene som de øvrige kommunene i Ofoten.

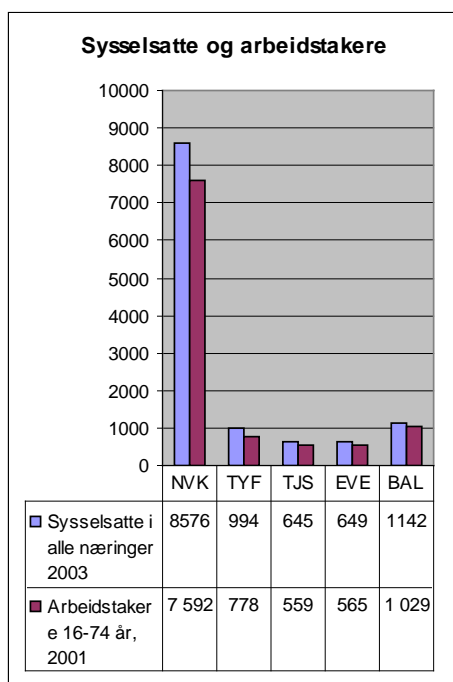
Det finnes ingen fasit for en vellykket næringsutvikling. Det vi imidlertid vet fra undersøkelser om næringslivets forventninger til kommunene, er behovet for det vi kan kalle nødvendig infrastruktur. Dette gjelder i første rekke et godt utbygd barnehagetilbud, et effektivt vann-, avløps- og renovasjonssystem, en rask og god byggesaksbehandling, tilgang på attraktive næringsarealer og ikke

minst et godt og allsidig kulturtilbud. I klartekst innebærer dette at kommunene må bli enda bedre innen sine ansvarsområder.

Gjennom arbeidet med Strategisk Næringsplan for Ofoten har det vært viktig å identifisere områder hvor kommunene og næringslivet i fellesskap kan bidra til en positiv utvikling av regionen. En samordnet og målstyrt satsing på regionalt nivå bør gi langt større effekter enn hva kommunene og næringslivet i den enkelte kommune kan klare hver for seg.

3.2 ARBEIDSMARKEDSSITUASJON

Figur 3: Sysselsatte og arbeidstakere i kommunene
(Kilde: SSB)

For 2003 var antall sysselsatte i alle næringer i Ofoten på ca 12.000 personer. Dette utgjør nesten 46 % av folke­mengden.

Antall arbeidstakere (tall fra 2001) mellom 16-74 år var samlet i Ofoten på litt mer enn 10.500 personer. I prosent av folke­mengden utgjør det ca 40 %.

På kommunalt nivå er det ikke spesielt stor variasjon mellom antall arbeidstakere sett i forhold til folke­mengden. Narvik kommune = 41 %, Tysfjord kommune = 36 %, Tjeldsund kommune = 39 %, Evenes kommune = 40 % og Ballangen kommune = 38 %.

Tabell 2: Registrert helt arbeidsledige (Kilde: Aetat)

Personer helt arbeidsledige Nordland og Ofoten	2003		2004		Endring 03-04
	Ant	%	Ant	%	
Nordland	5000	4,3	5072	4,4	1 %
Tysfjord	64	6,3	61	5,9	-5 %
Ballangen	64	5,1	58	4,7	-10 %
Tjeldsund	18	2,6	24	3,6	25 %
Evenes	22	3,3	23	3,4	4 %
Narvik	238	2,7	287	3,2	17 %
Sum Ofoten	406	3,2	453	3,6	10 %

I Nordland var det i gjennomsnitt for 2004 registrert 5.072 helt arbeidsledige. Dette utgjør 4,4 % av arbeidsstyrken. Arbeidsledigheten for landet som helhet utgjorde 3,9 %.

Arbeidsledigheten for Ofoten har vist en svak økning fra 3,2 % i 2003 til 3,6 % i 2004. Dette er lavere enn

tallene for Nordland og landet som helhet. Prosenttallene er beregnet ut fra samlet arbeidsstyrke.

Tabell 3: Antall personer på tiltak og attføring i Nordland og Ofoten (Kilde: Aetat)

Personer på tiltak og attføring	Nordland		Ofoten	
	2004	%	2004	%
Personer på tiltak	978	0,8 %	111	0,9 %
Personer med yrkesrettet attføring	6 372	5,5 %	527	4,2 %
Sum tiltak og attføring	7 350	6,4 %	638	5,1 %

For 2004 ser vi at det er 7.350 personer på tiltak og attføring i Nordland. Sammenlignet opp mot antall helt arbeidsledige er det ca 2.300 (31 %) flere personer på ulike tiltaksordninger.

For Ofoten var det i 2004 i gjennomsnitt 638 personer på ulike tiltaksordninger og yrkesrettet attføring. Dette utgjør 5,1 % av samlet arbeidsstyrke. For 2004 er summen av antall personer helt arbeidsledige, på ulike tiltak og med yrkesrettet attføring mer enn 1.091 personer, som tilsvarer 8,7 % av samlet arbeidsstyrke i Ofoten. Tilsvarende tall for Nordland er 12.422 personer som utgjør 10,8 % av arbeidsstyrken.

For Ofoten antas det at antall trygdede er vesentlig høyere enn for Nordland og landet som helhet. Dette forklares delvis med bortfall av mange offentlige arbeidsplasser og arbeidsplasser innen store industribedrifter.

3.3 VIKTIGE KJENNETEGN VED NÆRINGSLIVET I OFOTREGIONEN

I Ofoten var det totalt i 1. kv. 2005 registrert 1.942 bedrifter. Av disse er det kun 968 bedrifter som har en eller flere ansatte. Av tabell 4 fremkommer det at 974 bedrifter ikke har noen ansatte. Bedrifter uten ansatte er normalt selskap uten ordinær drift (sovende selskap) eller selskap uten fast driftsorganisasjon (holdingselskap, eiendomsselskap, etc.).

Hovedtyngden av bedriftene i Ofoten er mindre bedrifter med 1-19 ansatte. Alle distriktskommuner i Ofoten har få bedrifter med mer enn 19 ansatte. Tysfjord kommune har 8 bedrifter, Tjeldsund kommune har 3 bedrifter, Evenes kommune har 9 bedrifter og Ballangen kommune 11 bedrifter.

Som bykommune er situasjonen en annen for Narvik kommune. Her har man 56 bedrifter med 20-49 ansatte, 18 bedrifter med 50-99 ansatte og 12 bedrifter med mer enn 100 ansatte.

Tabell 4: Antall registrerte bedrifter og størrelse målt i antall ansatte (Kilde: SSB)

Antall bedrifter i alt, 2005 Kv 1	NOR						OFO		NF		NOR	
	NVK	TYF	TJS	EVE	BAL	OFO	OFO %	NF	NF %	NOR	NOR %	
Ingen ansatte	607	111	71	75	110	974	50,2 %	12 516	59,1 %	266 427	61,7 %	
1-4 ansatte	346	39	27	33	51	496	25,5 %	4 423	20,9 %	86 344	20,0 %	
5-9 ansatte	153	18	12	13	13	209	10,8 %	1 982	9,4 %	35 024	8,1 %	
10-19 ansatte	111	9	7	9	10	146	7,5 %	1 273	6,0 %	22 551	5,2 %	
20-49 ansatte	56	5	1	8	8	78	4,0 %	663	3,1 %	14 085	3,3 %	
50-99 ansatte	18	2	1	1	3	25	1,3 %	204	1,0 %	4 424	1,0 %	
100 ansatte og over	12	1	1	0	0	14	0,7 %	99	0,5 %	2 655	0,6 %	
Sum	1 303	185	120	139	195	1 942		21 160		431 510		

Tabell 5 viser Ofotens næringsstruktur i antall bedrifter, gruppert innen utvalgte hovednæringer. I tabellen inngår 1.779 virksomheter, som tilsvarer 91,6 % av totalt antall registrerte virksomheter i regionen.

Det er her viktig å være oppmerksom på at tabellen også inneholder selskap uten ordinær drift eller selskap uten fast driftsorganisasjon. Dette gjelder typisk for næringsgrenen "Omsetning og drift av fast eiendom", men også øvrige næringsgrener vil ha mange virksomheter uten ordinær driftsaktivitet. Hvis en forutsetter at antall selskap uten aktivitet fordeles likt mellom næringsgrenene, gir tabellen et bilde av fordelingen av antall virksomheter innen hovednæringerne.

Tabell 5: Antall bedrifter gruppert etter enkelte hovednæringer (Kilde: SSB)

Bedrifter innen næring, 2005 K1	NVK	TYS	TJE	EVE	BAL	OFO	OFO-%
Hotell- og restaurantvirksomhet	45	8	5	4	3	65	3,3 %
Fritidsvirksomhet, kulturell tjenesteyting og sport	35	8	4	2	2	51	2,6 %
Handel generelt	241	15	4	11	18	289	14,9 %
Delsum reiseliv, kultur og handel	321	31	13	17	23	405	20,9 %
Transport land, sjø, luft, rør	64	12	10	11	10	107	5,5 %
Tjenester tilknyttet transport og reisebyråvirksomhet	22	3	0	1	1	27	1,4 %
Agentur- og engroshandel	50	3	4	3	3	63	3,2 %
Delsum logistikk og engro	136	18	14	15	14	197	10,1 %
Jordbruk og tjenester tilknyttet	38	14	28	33	45	158	8,1 %
Skogbruk og tjenester tilknyttet	5	1	1	1	2	10	0,5 %
Fiske, fangst, oppdrett og tjenester tilknyttet	7	20	7	0	5	39	2,0 %
Delsum naturbaserte næringer	50	35	36	34	52	207	10,7 %
Produksjon metallvarer, maskiner, utstyr, deler, annet	31	0	1	2	5	39	2,0 %
Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	9	3	0	2	1	15	0,8 %
Databehandlingsvirksomhet	37	0	2	0	1	40	2,1 %
Forlagsvirksomhet, grafisk prod.	11	0	1	2	0	14	0,7 %
Forskning og utviklingsarbeid	1	0	0	0	0	1	0,1 %
Undervisning	40	8	5	6	6	65	3,3 %
Delsum teknologi	129	11	9	12	13	174	9,0 %
Bygge- og anleggsvirksomhet	113	20	8	14	16	171	8,8 %
Annen forretningsmessig tjenesteyting	167	11	3	3	9	193	9,9 %
Finansielle tjenester, forsikring, pensjon etc	19	2	1	1	1	24	1,2 %
Annen personlig tjenesteyting	28	4	3	4	3	42	2,2 %
Utleie av maskiner og utstyr	12	1	0	2	3	18	0,9 %
Helse- og sosialtjenester	119	18	12	14	25	188	9,7 %
Delsum tjenester/service	458	56	27	38	57	636	32,7 %
Omsetning og drift av fast eiendom	133	5	4	10	8	160	8,2 %
Sum for næringsgrenene i tabellen	1 227	156	103	126	167	1 779	91,6 %

Kommentar: Kolonnen OFO er summen av antall registrerte bedrifter i Ofoten, og kolonnen OFO-% er antall bedrifter innen næringen i % av totalt antall registrerte bedrifter.

Som eksempel kan man ut fra tabellen lese at det er registrert 405 bedrifter innen hovednæringen "Reiseliv, kultur og handel". Dette utgjør 20,9 % av totalt antall registrerte bedrifter i Ofoten.

Det presiseres at prosenttallet kun forteller om antall bedrifter innen hovednæringen, og forteller lite om samlet sysselsetting og næringsgrenens betydning for regionen. Vedlegg C gir en fullstendig oversikt over antall registrerte bedrifter innen ulike næringer.

3.4 UTFORDRINGER FOR NÆRINGSLIVET I OFOTEN

Næringsstruktur

Som det fremgår av kapitlet "Viktige kjennetegn ved næringslivet i Ofoten" har regionen svært mange mindre bedrifter. Hvis en ikke tar hensyn til bedrifter uten ansatte, har ca 73 % av bedriftene færre enn 10 ansatte, 15 % 10-19 ansatte, 8 % 20-50 ansatte og kun 4 % mer enn 50 ansatte.

Typisk vil små bedrifter ha liten kapasitet innen ledelse og administrasjon, noe som kan medføre ensidig fokus på daglig drift og i mindre grad strategisk og langsiktig utvikling.

For å understøtte utviklingen av bedriftene i regionen, er det derfor viktig at regionens kompetansemiljø og næringsrettede operatører gir impulser og motiverer bedriftene til strategisk utvikling, samt gjennomfører prosjekter på regionalt nivå for utvikling av næringslivet.

Innen gruppen av større virksomheter er det også en utfordring at mange bedrifter er filialer eller datterselskap, med hovedkontor utenfor regionen. Dette medfører normalt at kapitalen føres ut av regionen og at større bedrifter i mindre grad tar hensyn til det regionale perspektivet når strategiske beslutninger fattes.

Tilgang på kapital

En regions tilgang på kapital er viktig for å opprettholde evnen til utvikling, omstilling og nyskaping i næringslivet.

Svak lønnsomhet og lav egenkapitalandel gjør at deler av næringslivet har liten evne til egenfinansiering. Forholdet forsterkes også ved at regionen har en relativ lav andel private investorer som kan tilby risikovillig kapital.

Ved gjennomføring av investeringsprosjekter, eller til etablering av nye virksomheter kan det være vanskelig å oppnå finansiering gjennom regionens finansmiljø. En forklaring er at bankene i utgangspunktet ikke tilbyr risikovillig kapital, men forutsetter at denne dekkes opp av andre aktører. Dette gjelder også tiltak som isolert sett kan vurderes som lønnsomme.

Brukerstyrt FoU og innovasjon

En bedrifts evne til å etablere kompetansearbeidsplasser og utnytte denne kompetansen i markedet, er en viktig suksessfaktor for å skape langsiktig lønnsomhet.

Næringsstruktur i Ofoten tilsier at det kun er et fåtall bedrifter i regionen som er i posisjon til å bygge opp spisskompetanse i egen organisasjon innen alle relevante fagområder. For å oppnå ønsket næringsutvikling, må det derfor etableres et tett samspill mellom forsknings-/kompetansemiljø og bedriftene. Det må satses på brukerstyrte forsknings-/innovasjonsaktiviteter som legger grunnlag for fremtidig vekst og utvikling.

Områder der regionen har en sterk posisjon må utnyttes til å utvikle nye og videreutvikle eksisterende produkter, tjenester og prosesser. Innovasjonsaktiviteter må utføres både innenfor eksisterende bedrifter og gjennom etablering av nye bedrifter med vekstpotensial.

En suksessfaktor vil være markedsstyrt innovasjon, der produkter og tjenester tilpasses et nasjonalt/internasjonalt marked. Sistnevnte styrkes ved samarbeid med komplementære aktører og samhandling med representanter og kunder i markedet.

Kvalifisert arbeidskraft gjennom næringsrettet utdanning

I tillegg til kapital, forutsetter utvikling og omstilling i bedriftene også tilgang på kvalifisert arbeidskraft.

Sentrale utfordringer vil være å:

- Motivere ungdom til å ta utdanning innen teknologi og realfag
- Skape arbeidsplasser i regionen som er kompetansekrevende og interessante for fremtidige arbeidstakere
- Tilpasse undervisningstilbudet på høgsolenivå og skoler med yrkesrettet utdanning opp mot behovet i næringslivet.

Tilgangen på kompetent arbeidskraft er også et sentralt virkemiddel når eksterne aktører vurderer lokaliseringssted for nye virksomheter og gjennomføring av FoU-aktiviteter.

For Ofoten betyr det at vi må tilrettelegge for næringsrettet utdanning og markedsføre regionens særpreg og muligheter, både overfor dagens innbyggere og opp mot aktuelle aktører/selskap som med fordel bør etablere eller flytte sin virksomhet til regionen.

3.5 HØGSKOLEN I NARVIK – EN HJØRNESTEIN I REGIONEN

Høgskolens aktivitet og betydning

Høgskolen ble etablert i 1955 som et resultat av behovet for teknologikompetanse i Narvik. I sin 50-årige historie har institusjonen hatt stor betydning for landsdelens næringsliv og offentlige virksomhet. Betydningen for Ofoteregionen har vært spesielt stor. For å få tilgang til et teknologisk miljø og FoU-kompetanse, har flere virksomheter valgt å etablere seg i regionen. Tilsvarende har mange investeringsprosjekter skjedd med utgangspunkt i høgskolens kompetanse.

Høgskolen har sin basis i teknologi og er kjent som *Nord-Norges tekniske høgskole*. Det har gjennom de siste årene foregått en utvikling av tjenestetilbud og kompetanse både i dybden og i bredden. I dag tilbyr høgskolen teknologiutdanning på bachelor-, master- og forskernivå, sykepleierutdanning, lærerutdanning, økonomiutdanning og en rekke videreutdanninger.

Høgskolen har alltid hatt kontakt med næringsliv og offentlig virksomhet. Denne kontakten har økt vesentlig de siste årene.

I den senere tid er samfunnsrollen i tillegg til utdanning og forskning, blitt en tredje primær oppgave for høgere utdanning. Institusjonens samfunnsrolle blir mer og mer fokusert, både fra politikere, departement, fylker, region, virkemiddelapparat og næringsliv.

Høgskolene i regionene skal være motorer i samfunnsutvikling og næringsutvikling og en basis for innovasjoner.

Rammebetingelser og omstilling

Samtidig som det er lagt et stort og viktig ansvar på institusjonene, er rammevilkårene endret vesentlig. Bevilgninger fra departementet tildeles ut fra produksjon av studiepoeng, kandidater,

forskning og formidling. Bevilgningen for 2005 er basert på produksjon i 2003.

Nye satsinger innenfor utdanning, forskning og utvikling må derfor finansieres gjennom interne omstillinger eller ekstern finansiering. Arbeidet med å utvikle søknader er ressurskrevende og et fåtall blir innvilget. Konkurransen er stor og krevende for Høgskolen i Narvik, som er en relativt liten institusjon i nasjonal/internasjonal sammenheng.

Dette betyr at framtiden til Høgskolen i Narvik er helt avhengig av at regionen satser på høgskolens videre vekst og utvikling. Høgskolene har fått større frihet og mer ansvar. En slik utvikling skaper store utfordringer, men åpner også for nye muligheter innen områder som regionen vil satse på.

En forutsetning for å lykkes er strukturert og nært samspill mellom høgskole, næringsliv og offentlig sektor i regionen

3.6 TRENDER FOR NORD-NORGE

Kapittelet er i sin helhet utarbeidet med utgangspunkt i "Konjunkturbarometeret for Nord-Norge", utgitt våren 2005 av SpareBank 1 Nord-Norge.

Kunnskaps og kreative næringer i vekst

Nærings- og arbeidslivet er under stor endring, med framvekst innen nye næringer og bransjer. Det skjer en dreining fra manuelt arbeid til yrker basert på kunnskap, kultur og kreativitet.

Sysselsetting innen naturbaserte bransjer som f eks bergverk, landbruk og fiskeri er blitt redusert gjennom flere tiår.

Tabell 6 viser endringen av andel sysselsatte innen ulike yrkesgrupper fra 1990 og frem til 2003.

Tabell 6: Utvikling i yrkesgrupper i Norge

Yrkesgruppe	1990	2003
Primærnærings	6 %	4 %
Arbeidsyrker	29 %	26 %
Serviceyrker	42 %	36 %
Kreative profesjonelle	11 %	14 %
Super kreativ kjerne	12 %	18 %

Kilde: SSB og Konjunkturbarometer våren 2005

De kreative yrkene finnes normalt i byer og større tettsteder ut fra forståelsen av at:

- Utdanningsmiljø på universitets-/høgskolenivå spiller en viktig rolle for å skape økonomisk vekst
- Det er avgjørende med et nært samspill mellom talentfulle personer/organisasjoner

Næringslivet må fokusere på å utvikle kompetansebaserte næringer. Dette gjelder ikke bare innen tradisjonelle naturbaserte næringer, men også næringer basert på service/tjenester og produksjon.

Teknologidrevet utvikling

En av de viktigste faktorene for produktutvikling og prosessforbedring er bedre og mer avansert teknologi.

De viktigste teknologiske miljøene finnes i Narvik, Tromsø og delvis i Bodø. Disse byene opplever også størst vekst innen høyteknologi.

De 6 største byene i Nord-Norge har nesten 50 % av sysselsettingen innen høyteknologi.

(Sitat start)

Sett i forhold til byens størrelse, holder Narvik fortsatt stand som Nord-Norges teknologiby.

(Sitat stopp)

Byen som motor for regional vekst?

Byene blir generelt mer attraktive, men det er kun Tromsø, Bodø og Alta som har vedvarende vekst i folketallet.

Sammenlignet med f eks Tromsø er Narvik-regionen i seg selv ikke stor nok til at veksten kommer av seg selv. Veksten i Narvik vil derfor være avhengig av hvordan vi forvalter våre ressurser. Man må tørre å gå nye veier og satse offensivt på nye områder.

Vekst i en by medfører ikke nødvendigvis vekst i omlandet eller regionen byen er en del av. Samtidig vil en region uten en større by oppleve større stagnasjon eller tilbakegang enn en region med en by i vekst.

Utviklingen innen de viktigste bransjene

(Sitat start)

Primærnæring og marin sektor: Stadig nye reguleringer og ordninger påvirker marin sektor. Næringen må hele tiden vurdere sine strategier i forhold til endring i rammebetingelser. Men god utnyttelse av det nye biomassetaket kan lakseoppdretterne øke sin produksjon betraktelig fremover, men som ellers i marin sektor må man skjele til markedet og farene ved overproduksjon. I landbruket blir det stadig færre bruk, men de gjenværende vokser i størrelse.

Industri: De små lokale bedriftene innenfor hver bransje blir etter hvert borte til fordel for noen få store nasjonale eller internasjonale aktører. Samtidig ser man at nisjeprodusenter kan klare seg godt lokalt. Eksportveksten i Nord-Norge har fisk og bearbejdede varer fra Nordland som hovedkomponent.

Bygg og anlegg: Bygg- og anleggsbransjen i landsdelen opplevde en omsetningsvekst på 8 % fra 2003 til 2004, mot 11 % på landsbasis. I Nord-Norge var det Finnmark som hadde størst vekst med 17,5 %. Deler av bygg- og anleggsbransjen er konjunkturstyrt, som bygging av boliger og fritidseiendommer.

Reiseliv: Reiselivssektoren preges av sterke sesongvariasjoner, med høyt belegg om sommeren og mange tomme hotellsenger i den mørke årstiden. For å jevne ut kapasitetsutnyttelsen og bedre økonomien satses det stadig mer på vinterturisme. Med 10 % av sysselsettingen er sektoren viktig for landsdelen.

Energi: Miljøvennlig energiproduksjon er en vekstnæring internasjonalt. Det finnes knapt noen regioner med et bedre naturgitt utgangspunkt for slik produksjon enn Nord-Norge. Vindkraftpotensialet er størst i Troms og Finnmark, mens potensialet for småskala vannkraftverk er størst i Nordland. Energisektoren sysselsetter relativt få, men aktiviteten i sektoren skaper betydelige ringvirkninger.

Privat tjenesteyting: Tidligere var veksten i økonomien drevet av etterspørselen etter forbruksvarer. I dag er etterspørselen etter et

variert spekter av tjenester, ikke minst knyttet til privat forbruk, blitt en like viktig vekstdriver. Husholdningene bruker mer, men mindre enn forventet.

Offentlig sektor: Rammeverket rundt det norske lokaldemokrati er under debatt. Dagens fylkeskommune vil trolig forsvinne, og kan erstattes av store regionkommuner som overtar noen av fylkeskommunens oppgaver. Et annet alternativ er en oppbygging av et sterkt politisk organ på landsdelsnivå der primærkommunenivået blir lite berørt. (Sitat stopp)

I rapporten nevnes områder som bør utnyttes av Ofoten ved fremtidig næringsutvikling:

- Innen reiselivsnæringen nevnes spesielt vinterturisme som et fremtidig vekstområde
- Man forventer en vekst i etterspørselen etter arealer og boliger til fritidsformål
- I offentlig sektor finnes disponible ressurser/kompetanse som kan utvikle kreative arbeidsplasser i privat sektor

For mer dybdeinformasjon om konjunkturbarometeret henvises det til nettstedet www.kbnn.no.

3.7 ST. MELDING 25 – OM REGIONALPOLITIKKEN

I dette kapittelet har vi trukket frem enkelte momenter fra St. melding 25, som har betydning for regional næringsutvikling i Ofoten. Stortingsmeldingen ble fremlagt av Kommunal og Regionaldepartementet den 8. april 2005.

Sidetallene nedenfor henviser direkte til stortingsmeldingen, som er tilgjengelig for nedlasting på www.odin.no.

Moment 1 (Kapittel ”Regionalpolitikken skal medvirke til...”, s.9): Tro på egne krefter er viktig for å utløse nyskaping og vekstkraft i lokalsamfunn og regioner. Regjeringa vil fortsette arbeidet for å desentralisere ansvar og myndighet til lokalt og regionalt nivå, siden vekstkraft bygges nedenifra.

Moment 2 (Kapittel ”Regionalpolitikken skal medvirke til...”, s.9): Tjenestetilbud, arbeidsmarked, kompetansemiljø osv, gjør at

mellomstore og mindre byområder blir et ”lim” for bosetningsmønstrer i landsdelene. De mellomstore og mindre byene bør være viktige motorer for regional utvikling i sitt omland.

Moment 3 (Kapittel ”Innsats som medvirker til å nå regionalpolitiske mål”, s.10): Regjeringa har bl.a. trukket fram følgende innsatsområder:

- Differensiert og ulik politikk for ulike regioner
- Styrke grunnlaget for vekstkraftige regioner gjennom utbygging av infrastruktur, lokalisering av statlige virksomheter og satsing på høyere utdanning og FoU miljø
- Legge til rette for innovasjon gjennom inkubator og næringshager med prioritert satsing mot høgskolesektoren for kommersialisering av forretningsideer. I tillegg vektlegges satsing på Centres of Expertise.

Moment 4 (Kapittel ”Utviklingstrekk i norske regioner, s 19): Ofotregionen er definert som ”Småbyregion” med et senter som har 5-15.000 innbyggere

Moment 5 (Kapittel ”Infrastruktur og transport”, s.25): Stortingsmeldingen trekker frem at infrastruktur og transport er en nødvendig forutsetning for regional utvikling. Det henvises til figur som viser ulike regioners styrke innen transport og infrastruktur. Av 89 økonomiske regioner rangerer Ofotregionen blant de 23-44 regioner med lavest tilgang på/mulighet innen transportalternativer. Dvs. at 1-22 regioner rangeres lavere og 45-89 regioner rangeres høyere enn Ofoten. I vurderingen er det brukt 10 ulike indikatorer for å vurdere hvor ”tilgjengelig” en region er.

Moment 6 (Kapittel ”Mål og utfordringer”, s.43): Det er viktig at mellomstore og mindre byregioner selv arbeider med å tydeliggjøre utfordringer og utviklingspotensial og profilerer regionen overfor omverden.

Moment 7 (Kapittel ”Politikk for ulike regioner - Samferdsel og infrastruktur, s.49): I arbeidet med NTP har Regjeringa lagt vekt på utbygging av viktige transportkorridorer mellom og innenfor landsdeler, og til og fra utlandet. Dette er grunnleggende for å få til en positiv

utvikling i alle deler av landet. Transportnettene er for dårlig utbygd og en bedring av transportnettene vil generere økonomisk vekst.

Moment 8 (Kapittel ”Politikk for ulike regioner - Lokaliseringspolitikk og statlige geografiske inndelinger”, s.55-56):

Arbeidsmarked: Utlokalisering har positiv effekt på det lokale arbeidsmarkedet utover antall sysselsatte. Virksomhetene er stabile arbeidsgivere i en usikker tid med høgt tempo i omstillingen på arbeidsmarkedet. De gir også arbeid til høgt kvalifiserte personer.

Ringvirkninger: Ett årsverk i en utlokalisert statlig virksomhet genererer ett årsverk i tillegg gjennom kjøp av varer og tjenester fra virksomheten og lokalt konsum til husstanden til den ansatte.

Regjeringen vil holde fram med å føre en aktiv lokaliseringpolitikk. Nye statlige virksomheter skal som hovedregel lokaliseres utenfor Oslo.

Moment 9 (Kapittel ”Politikk for ulike regioner – En regional tilpasset innovasjonpolitikk, s 66): Typiske hindringer for å oppnå innovasjon er:

- For få komplementære aktører i næringsmiljøet
- Mangel på samarbeidskultur, manglende kjennskap og tillit til hverandre
- Utdannings- og forskningsinstitusjoner er i for liten grad kunnskapsleverandører og samarbeidspartner for de regionale næringsmiljøene

Moment 10 (Kapittel ”Attraktive bysenter”, s 96): Det er særlig viktig at mellomstore og mindre byer utvikler attraktive sentre med god tilgang på tjenester, slik at de blir gode alternativ for lokalisering av virksomheter og for bosetting. Flere tilbud og økt aktivitet i sentrum vil også stimulere til miljøvennlig transport og medvirke til at alle befolkningsgrupper får letter tilgang til være- og tjenestetilbud.

I vedlegg D finnes et mer utfyllende sammendrag av St. melding 25.

3.8 ST. MELDING 30 – NORDOMRÅDEMELDINGA

For Ofoten er det også viktig å være oppmerksomme på at rammevilkår og utvikling for Nord-Norge kan endre seg som følge av større nasjonal og internasjonal interesse. Dette er tydeligst demonstrert gjennom St meld nr 30 (2004-2005) – Muligheter og utfordringer i nord, avgitt 15. april 2005.

Meldinga skildrer de nye mulighetene som først og fremst er knyttet til petroleumsressursene, og behovet for en god utenrikspolitikk. Vi har allerede sett at dette kan få store konsekvenser for næringsutviklinga og næringspolitikken, bl.a. ved at de politiske partiene er begynt å utforme helt nye perspektiver på satsing i nord. I Ofoten må vi sørge for at vi kobler oss på den økte aktiviteten som følger av dette.

4 HOVEDMÅL FOR FREMTIDIG NÆRINGSUTVIKLING

Et omforent mål for næringsutvikling i Ofoten påvirker våre handlinger og gir oss de beste forutsetninger for å lykkes med arbeidet.

Gjennom SNP Ofoten ønsker regionen å legge grunnlaget for en effektiv og målrettet næringsutvikling, der regionen har en felles forståelse for nåsituasjonen og omforente strategier, som gjør at alle involverte aktører arbeider innen utvalgte satsingsområder og mot felles mål.

I praksis betyr det at SNP Ofoten skal være et felles og operativt verktøy for fremtidig regional næringsutvikling.

VISJON

Ved utvikling av næringslivet skal Ofoten etableres som en livskraftig bo-, arbeids- og serviceregion og derigjennom oppnå økt folketall

HOVEDMÅL

Hovedmålet for næringsutvikling i Ofoten er å:

- skape grunnlag for et konkurransedyktig, lønnsomt og fremtidsrettet næringsliv².
- etablere og/eller flytte offentlige virksomheter til Ofoten innen områder der regionen har faglige eller andre konkurransemessige fortrinn
- skape 500 nye arbeidsplasser i regionen innen år 2009

Som illustrert i figur 4 er Ofoten som BAS-region avhengig av et fremtidsrettet næringsliv, samtidig som en livskraftig BAS-region er en forutsetning for å oppnå vekst i folketallet.

Figur 4: Fra hovedmål til livskraftig BAS-region og økt folketall

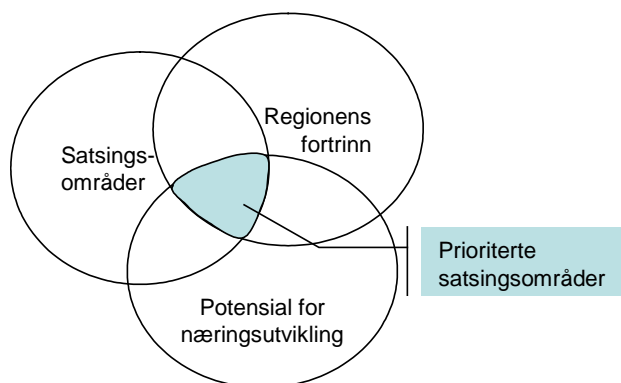

² Med næringsliv menes både privat næringsliv og virksomheter med offentlig eierskap.

5 VALG AV SATSINGSOMRÅDER

Vår visjon og våre hovedmål skal realiseres ved å ta utgangspunkt i regionens fortrinn og ved valg av satsingsområder med potensial for næringsutvikling.

Figur 5: Prioritering av satsingsområder med utgangspunkt i regionens fortrinn og potensial for næringsutvikling

5.1 REGIONENS FORTRINN

Det er med utgangspunkt i regionens fortrinn at vi kan skape et konkurransedyktig næringsliv og gode forutsetninger for regional næringsutvikling.

På regionalt nivå har Ofoten en rekke fortrinn som vi bør ta utgangspunkt i og videreutvikle for å oppnå ønsket utvikling av regionen.

På regionalt nivå i Ofoten

- Tilgang på mange transportalternativer og sentral beliggenhet for internasjonal transitt og regional distribusjon
- Det eksisterer mange tilbud innen reiselivsnæringen og naturgitte forhold som kan tilby tilreisende sterke opplevelser
- Regionen inngår i "Best of the arctic", som håndterer produktkoordinering og markedsføring av aksene Kiruna - Lofoten
- Regionen har teknologisk tradisjon og sterk teknologisk spisskompetanse gjennom Høgskolen i Narvik og Norut Teknologi
- Regionen har mange kunnskapskrevende virksomheter som gir grunnlag for etablering av nye kunnskapsarbeidsplasser

- Regionen har også nasjonale kompetansemiljøer representert ved Norges Brannskole, Narviktelefonene/Bedin, Nordlandsklinikken, UDI og Forsvaret
- Innen naturbaserte næringer eksisterer det et utnyttet potensial
- Regionen har ledig areal for by- og næringsutvikling
- Det eksisterer vilje og evne til regionalt nærings samarbeid

5.2 LOKALE MULIGHETER

Det er våre lokale ulikheter som gir oss styrke til å skape fortrinn for en samlet region.

På tross av at Ofoten geografisk er en relativt liten region, har kommunene egne særtrekk og særskilte muligheter. Regionalt mangfold bør danne et godt grunnlag for regional næringsutvikling.

Tjeldsund kommune

- Har gjennom Norges Brannskole og øvingsfeltet til Forsvaret posisjonert seg som et opplæringssenter innen samfunnssikkerhet. Fremtidige muligheter finnes bl.a. innen opplæring i oljevern og treningssenter for Avinor
- Har naturgitte muligheter og et utnyttet potensial for satsing innen opplevelse, kultur- og kystturisme
- Endring i forsvarsstruktur skaper nye muligheter for næringsutvikling

Evenes kommune

- Harstad/Narvik lufthavn, Evenes er en stamflyplass for regionen og er prioritert som flyplass for charter og transport av gods. Lufthavnen tilhører kategorien mellomstore lufthavner med moderne terminalbygg og frakterminal. Som stamflyplass skaper den også grunnlag for tilknyttet næringsvirksomhet.
- Forsvarets flystasjon på Evenes
- Liland Brygge representerer et attraktivt anlegg innen kystturisme
- Har tilgang til attraksjoner som Steinkirken, Hovdegarden, Evenestangen batteri (tidligere tysk festningsverk) og et rikt organisert friluftsliv i fjell- og sjømiljø
- Har et utnyttet potensial innen geoturisme – Trollkirken (grotter)

- Samisk kultur bygget på det Markasamiske samfunnet og videreutvikling av Vardobaiki – et regionalt språk og kultursenter

Narvik kommune

- Narvik er allerede et foretrukket transportknutepunkt for regional distribusjon av gods i Nord-Norge, og et knutepunkt for transport av gods med jernbane fra landsdelen til nasjonale/internasjonale destinasjoner
- Gjennom sin sentrale beliggenhet i Barentsregionen, containerterminal på Fagernes og Ofotbanen har Narvik muligheten til å etableres som et transportknutepunkt for internasjonal transitt
- Har primært pga ARE mange virksomheter og etableringer innen distribusjon og engros
- Er blitt et regionalt handelssenter gjennom etablering av to kjøpesentre med til sammen mer enn 70 butikker
- Har et sterkt teknologisk kunnskapsmiljø innen gitte fagområder
- Har en teknologi- og kunnskapskrevende industri
- I nasjonal sammenheng gjennomfører næringslivet og kompetansemiljøet en relativt tung satsing innen energiområdet
- Mange muligheter innen opplevelsesturisme, herunder Fagernesfjellet med vinter- og sommeropplevelser, Vinterfestuka, Skjomen Golfpark, Krigsmuseum, Ofoten museum, Musikk i Nordland, Rombaksbotn og Rallarveien, etc
- Har tilgang til ledig areal for nærings- og boformål i bykjernen
- God tilgjengelighet til uutnyttede fjellområder med kjøreveg til bl.a. Skjomenfjellene og Sildvikfjellet.

Ballangen kommune

- Bergverkskommune med forutsetninger for å utvikle opplevelsestilbud innen bergverkshistorie og geologi.
- Har naturgitte forutsetninger for å utvikle opplevelsestilbud innen grotteturisme, fjellvandring, fiske, ridning og miljøvennlig scootersafari
- Har Ballangen Camping som den største campingplassen i regionen.

- Er den største landbrukskommunen i Ofoten med flere aktører som satser på nisjeprodukter og gårdsturisme
- Har et stort potensial for etablering av virksomheter innen oppdrettsnæring
- Kan utvikles til en attraktiv "bo-kommune" med ledig areal for bo- og næringsformål
- Er en relativt stor hyttekommune med ca. 1.000 hytter

Tysfjord kommune

- Industrivirksomhet knyttet til bergverk og fiskeforedling
- Fjordområder som er spesielt gunstig for havbruk
- Innen opplevelsesturisme attraksjoner som Stetind, spekkhoggersafari, grotter, Hellembotn som Norges "smaleste" punkt og Nord-Europas største canyon
- Samisk kultur og Árran-sentret som gjenspeiler det lulesamiske samfunnet

5.3 POTENSIAL FOR NÆRINGSUTVIKLING

De rette satsingsområdene finnes ved å koble våre fortrinn opp mot potensial for næringsutvikling.

Ved valg av satsingsområder har man vurdert satsingsområdets potensial for næringsutvikling. De mest sentrale forholdene er her:

- Eksisterende og fremtidige markedsmuligheter innen satsingsområdet
- Sikring av eksisterende arbeidsplasser og mulighet for å skape nye arbeidsplasser
- Regionens forutsetninger for å lykkes

For å håndtere regionens forutsetninger, ble det utarbeidet konkrete valgkriterier, blant annet gitt ut fra geografiske og naturgitte forhold, faglig kompetanse og eksisterende infrastruktur.

Ofotregionen har tatt utgangspunkt i følgende valgkriterier ved utforming av fremtidig næringsstrategi:

1. Områder hvor Ofoten har fortrinn i form av geografisk beliggenhet, besitter spesielle installasjoner eller infrastruktur med uutnyttet markedspotensial
2. Områder hvor Ofoten har faglig sterk kompetanse

3. Områder basert på naturgitte forhold eller råvarebaserte forekomster
4. Områder som tar utgangspunkt i trender og prioriteringer utført på nasjonalt og regionalt nivå
5. Områder som påvirker næringsutviklingen på regionalt nivå

5.4 VÅRE SATSINGSOMRÅDER

Våre satsingsområder skal understøtte eksisterende virksomheter og skape grobunn for nye etableringer.

Ut fra regionens fortrinn og potensial for næringsutvikling, er det valgt satsings- og programområder som understøtter en positiv utvikling av eksisterende og nye virksomheter, men også områder som indirekte påvirker næringsutviklingen, og er en forutsetning for å etablere Ofoten som en attraktiv BAS-region.

Ofoten har valgt 4 satsingsområder. Disse er:

1. Logistikk og infrastruktur2. Reiseliv, kultur og handel3. Teknologi og kunnskap4. Regionale vekstnæringer

I kapittelet "Strategier for valgte satsingsområder" fremgår innhold, visjon, mål og operative strategier for hvert satsingsområde.

5.5 FORHOLDET TIL ANDRE NÆRINGER OG AKTØRER

5.5.1 NÆRINGER SOM INDIREKTE DRAR NYTTE AV VALGTE SATSINGSOMRÅDER

I Ofoten finnes det mange virksomheter innen ulike næringsgrener som ikke direkte inngår i de prioriterte satsingsområdene, men som indirekte vil dra nytte av våre satsingsområder og tilhørende strategier. Eksempel på slike virksomheter finnes f.eks. innen service- og tjenestebaserte næringer.

Vi ønsker å presisere at næringer som denne type virksomheter representerer, også er svært viktige for den samlede sysselsetting og aktivitet i regionen.

En videre vekst innen nevnte næringer vil primært skje gjennom at det oppnås større aktivitet i regionen, økning av folketallet og investering i infrastruktur. I tillegg vil virksomhetene kunne oppnå vekst ved å fokusere på løpende innovasjonstiltak, f.eks. anvendelse av ny teknologi, produkt/tjenesteutvikling og utvidelse av eksisterende markedsområde.

Dette er eksempler på sentrale strategier for fremtidig næringsutvikling i Ofoten, strategier som vil understøtte utviklingen av tilknyttede næringer.

5.5.2 SAMISKE SAMFUNN

Det samiske samfunnet representerer en positiv ressurs for Ofoteregionen. Tradisjonelt deles det samiske samfunnet opp i flere geografisk definerte områder med ulik språktilhørighet, kulturtradisjoner, næringstradisjoner og historisk bakgrunn.

Utfordringene for det samiske samfunn er ofte sammenfallende med utfordringer til samfunnet og næringslivet for øvrig i distriktene. Utvikling av samisk språk- og kulturkompetanse, opplæring og forskning er her sentrale temaer som bør vises ekstra oppmerksomhet.

Det er behov for sterke samiske institusjoner som faglige premissleverandører og samhandlingsaktører i utviklingsarbeidet. Árran – julevsáme guovdásj/lulesamisk senter og Várdobáiki samisk senter er eksempler på denne type institusjoner. Begge institusjoner innehar kompetanse innen samisk språk, kultur og historie. Utfordringen vil være å styrke institusjonene ytterligere, slik at de kan fremstå som enda sterkere fagenheter for hele samfunnet i sine geografiske områder.

I Ofoten er det derfor viktig at man styrker og utvikler samarbeidet mellom samiske miljøer og offentlig forvaltning. Det næringsmessige samarbeidet kan utvikles ved at fagmiljøene tar initiativ til å etablere operative prosjekter. I denne sammenheng kan det være naturlig å iverksette samarbeidsprosjekter innen flere av valgte satsingsområder.

6 STRATEGIER FOR VALGTE SATSINGSOMRÅDER

Operative strategier har kun en verdi hvis den frembringer felles handling gjennom konkrete prosjekter.

6.1 SATSINGSOMRÅDE 1: LOGISTIKK OG INFRASTRUKTUR

6.1.1 INNHOLD

Med logistikk menes:

- Internasjonal transitt der Ofoten fungerer som et transportknutepunkt og en korridor mellom internasjonale destinasjoner
- Transport av eksportvarer fra landsdelen til nasjonale og internasjonale destinasjoner
- Regional distribusjon av gods innad i landsdelen
- Et utvidet og verdiskapende tjenestetilbud som er komplementær til ordinær håndtering og transport av gods, og derigjennom understøtter etablering av Ofoten som et transportsentrum med fullverdig tjenestetilbud

Med infrastruktur menes:

- Nødvendig anlegg og utstyr til transportknutepunktene i Narvik (bil – tog – båt) og på Evenes (bil – fly) for effektiv godshåndtering
- Veg og jernbane som skaper god tilgjengelighet til transportknutepunktene, samt kostnadseffektiv og sikker distribusjon
- Etablering av offentlig rutetilbud for persontransport innad i regionen og opp mot hovedsentra i landsdelen.

6.1.2 VISJON

Ofotregionen³ skal være et foretrukket transportknutepunkt i Barentsregionen og skal inngå i EU's prioriterte transportnett.

6.1.3 HOVEDMÅL

- Transportknutepunktet Narvik skal videreutvikles til en internasjonal transportkorridor
- Harstad/Narvik Lufthavn - Evenes skal utvikles til en cargolufthavn for Nordkalotten.
- Det skal gjennomføres nødvendig investering i infrastruktur.

6.1.4 STRATEGIER

1. Utarbeide en regional masterplan for transport/logistikk og en felles plan for disponering av areal i regionen
2. Etablere og gjennomføre en regional intermodal samferdselspakke med investeringer i veg, jernbane og havn, herunder anlegg/utstyr for å kunne tilby internasjonal transitt av gods.
3. Gjennomføre prøvetransport for øst-vest forbindelsen mellom Kina og USA, for å høste erfaringer og dokumentere regionens fortrinn som internasjonalt transportknutepunkt
4. Videreutvikle eksisterende tilbud innen regional distribusjon av gods, for å sikre god utnyttelse av allerede gjennomførte investeringer
5. Videreutvikle eksisterende infrastruktur for effektiv regional distribusjon av gods
6. Videreutvikle Harstad/Narvik Lufthavn - Evenes som storflyplass for reisende, og som den viktigste flyplassen for cargo på Nordkalotten.
7. Etablere nødvendig infrastruktur for å kunne tilby helhetlig tilbud innen persontrafikk (er sterkt koblet opp mot satsing innen reiseliv)
8. Utvikle trekanten i Narvik sentrum som et attraktivt område for boformål og miljøvennlig næringsformål
9. Etablere landsdelens viktigste senter for transport- og logistikkutdanning
10. Arrangere årlig (eller annethvert år) konferanse innen satsingsområdet

³ I Ofotregionen vektlegges intermodalt transportknutepunkt i Narvik og flytransport på Evenes

Med referanse til strategier nevnt under pkt 2 og 5, vil "Transportplan Ofoten" avklare hvilke tiltak som er nødvendige å gjennomføre med prioritering av rekkefølge. Viktige tiltak er E6 Narvik-Bjerkvik, Hålogalandsbrua, kryssing Drag-Kjøpsvik, oppstillingsplass for containere og tog, E6 gjennom Narvik sentrum, kjølelager Harstad/Narvik lufthavn - Evenes, krysningsspor/dobbelspor Ofotbanen, havnefasiliteter på Fagernes Havn, etc.

Det presiseres at behovene for investeringer i infrastruktur ikke er avhengig av at N.E.W Corridor realiseres. Tiltakene skal sørge for at eksisterende aktiviteter⁴ innen transport/logistikk har tilfredsstillende rammebetingelser for effektiv og lønnsom drift. Dersom regionens satsing på N.E.W korridor lykkes, vil behovene forsterkes ytterligere.

Ved utvikling av et sterkt og attraktivt bysenter må det vektlegges å videreutvikle Narvik sentrum med en miljøvennlig og estetisk profil. Sentrum må kunne fungere som et naturlig møtepunkt for innbyggere og tilreisende. Videre må frigjorte arealer på trekanten utvikles som et attraktivt område for både bo- og næringsformål. Næringsaktivitetene bør bære preg av tertiærnærings med variasjon i tjenestetilbudet, samtidig som næringsgrenene naturlig kan kombineres med område for boformål. Det anbefales at ansvarlige aktører utvikler området i en tidlig fase, ved å etablere basisinfrastruktur (veg, vann og kloakk) og tilrettelegger for en havnepark som kan fungere som et område for rekreasjon og et "ansikt" mot sjøsiden.

6.1.5 FORTRINN

Ofotregionen har geografisk en sentral beliggenhet for internasjonal transitt og regional distribusjon av gods.

Innen en radius på 30 mil (eller kjøretid på 4 timer) har regionen en befolkning på 300.000 mennesker. Ofoten og Narvik er plassert midt mellom de største byene i Nord-Norge.

⁴ Eksempel på eksisterende og nye aktiviteter er ARE I og II, togtransport til kontinentet og Russland, togtransport på Nordkalotten. LOFAST I forventes også å gi en vesentlig økning i aktiviteten.

Ofotregionen har en unik stilling der man disponerer over transportalternativer som jernbane med internasjonal forbindelse via Sverige, storflyplass med nasjonale og internasjonale (charter) destinasjoner, isfri dypvannshavn og i nordnorsk sammenheng en sentral beliggenhet for regional distribusjon med bil.

Regionen har allerede utført betydelig investering i infrastruktur på Ofotbanen og Fagernesterminalen. Denne investeringen har over flere 10 år generert overskudd for Ofotbanen. For at kapitalen også i fremtiden skal gi god samfunnsmessig avkastning, må infrastrukturen videreutvikles gjennom modernisering. Noen sentrale områder er tilrettelegging for intermodale transport, flere krysningsspor og siloutbygging på LKAB. Ofoten har tilgang på nødvendige arealer for å håndtere en stor økning i transportvolum.

Ofoten har allerede en sentral posisjon som et transportknutepunkt for regional distribusjon i landsdelen. Som et resultat av regionens beliggenhet har ARE I og II en sterk og ubrutt økning i transportvolumet. Muligheten for effektiv togtransport har igjen medført at flere selskap innen distribusjon/engros har etablert sin virksomhet i regionen.

Selskapet N.E.W Corridor AS er etablert med UIC – International Union Of Railways og Nordland fylkeskommune som eiere. En viktig suksessfaktor er dermed allerede på plass i arbeidet med å etablere et intermodalt transportknutepunkt.

Eksisterende kompetansemiljø har relativt god kompetanse innen fagområdet transport/logistikk.

6.1.6 UTFORDRINGER

Det er behov for store statlige investeringer i Ofoten til utbedring av E6 Narvik-Bjerkvik eller bygging av Hålogalandsbrua, E6 igjennom Narvik og E6 med fergeforbindelse Kjøpsvik - Drag.

Planarbeidet tar lang tid, opptil flere år dersom det er sterke interessenmotsetninger. Samtidig må planberedskapen være høy og dimensjonert for

en potensiell utvikling. Ofotregionen må ikke komme i en situasjon der manglende planer er til hinder for nødvendige investeringer. Planbehovet forutsettes ivaretatt i arbeidet med ”Transportplan Ofoten” i regi av NNf og fagråd for transport.

For å få gjennomført investering i større vegprosjekter, må befolkningen og næringslivet i Ofoten vurdere regionens nytte opp mot viljen til egenfinansiering ved bruk av bompenger.

I en prosjekt-/etableringsfase kan det være vanskelig å fremskaffe nødvendig kapital for investering i utstyr og anlegg til transportknutepunktene i Narvik og på Evenes.

Med dagens transportvolum er det ledig kapasitet på Fagernesterminalen og Ofotbanen. For samfunnet vil det være økonomisk med en mer optimal kapasitetsutnyttelse.

Hvis man lykkes med prøvetransporten og oppnår ordinær drift i N.E.W Corridor, vil det ved økning av transportvolum være behov for:

- større areal til lagring og håndtering av containere
- flere kryssningsspor for økt kapasitet på Ofotbanen

For å sikre lokalt engasjement og ønsket utvikling i N.E.W prosjektet, bør sentrale aktører i Ofoten gå inn som deleiere i N.E.W Corridor AS.

Ofoten som transportknutepunkt må kunne tilby en konkurransedyktig pris og fremføringstid. Dette er spesielt en utfordring ved internasjonal transitt og bruk av jernbane med mange uavhengige aktører.

Nasjonale transportplaner understøtter ikke på en god måte vår strategi om Ofoten som et transport- og distribusjonssenter.

6.2 SATSINGSOMRÅDE 2: REISELIV, KULTUR OG HANDEL

6.2.1 INNHold

Med satsingsområdet "Reiseliv, kultur og handel" menes:

- Det tradisjonelle tilbud innen overnatting, servering og kurs/konferanse
- Helårige aktivitetsbaserte opplevelser, både med utgangspunkt i naturgitte forutsetninger og med utgangspunkt i ulike opplevelsesanlegg
- Kulturbaserte opplevelser som festivaler, teater, konserter, utstillinger, sportsbegivenheter, etc.
- Et stort og variert handelstilbud

Sterke opplevelser skal i et globalt perspektiv være tuftet på regionens egenart og identitet. En bevissthet om hva denne egenarten består av og en tydelig identitet, er viktige forutsetninger i et globalt marked med stor konkurranse om oppmerksomheten.

Samhandling mellom kultur og næring i form av innovativ tenking og produkt-/programutvikling, skal skape Narvik som en mer levende by og som et best mulig senter for regionen.

6.2.2 VISJON

Ved å tilby sterke opplevelser skal Ofoten være et sted det snakkes om, et sted verdt å besøke og et sted man ønsker å komme tilbake til.

6.2.3 HOVEDMÅL

- Besøkende skal oppleve Ofoten som den mest varierte og spennende destinasjon i Nord-Norge.
- Ofoten skal etablere et reiselivsprodukt og et handelsprodukt som kan fungere som et lokomotiv for hele regionen.
- Best of the arctic skal utvikles til et attraktivt reisemål i Skandinavia.

Ofoten har alle forutsetninger for å utvikle et sterkt næringsgrunnlag og helhetlig tilbud innen satsingsområdet.

Profileringen av sterke opplevelser skal være et grunnlag for å posisjonere Ofoten som et

foretrukket stoppested for norske og utenlandske turister.

Vintertilbudet skal videreutvikles med aktivitetsbaserte opplevelser og arrangementer, slik at Ofoten etableres som det beste tilbudet i landsdelen innen vinteropplevelser.

I årstiden vår/sommer/høst skal Ofoten være kjent for sine sterke opplevelser, forankret i naturbaserte aktiviteter og sin spesielle historie.

6.2.4 STRATEGIER

1. Etablere og gjennomføre masterplan for reiselivsnæringen på regionalt nivå
2. Utarbeide en handelsstrategisk analyse på regionalt nivå
3. Gjennomføre en koordinert produktutvikling på regionalt nivå innen vinter- og sommeropplevelser, der sentrale opplevelsesprodukter utvikles etter en felles kvalitetsstandard.
4. Utrede mulighetene for å etablere et helårig reiselivsprodukt som kan fungere som et lokomotiv for hele regionen.
5. Tilrettelegge for og gjennomføre nasjonal/internasjonale markedsføring av regionen gjennom felles destinasjonsselskap. Innen satsingsområdet benyttes "Narvik-regionen" som begrep ved markedsføring av Ofoten.
6. Etablere et offentlig rutetilbud for persontransport i Ofoten for å skape bedre tilgjengelighet til ulike opplevelsesprodukter
7. "Ofot-skolen" bør etableres med et integrert tilbud til hele reiselivs- og handelsnæringen i regionen. Formålet er løpende kompetanseheving av medarbeidere for å sikre profesjonalitet og leveranse kvalitet
8. Handelstilbudet skal videreutvikles for å trekke til og beholde reisende i regionen
9. Gjennom samhandling med næringslivet skal kultur- og serveringstilbudet i Narvik videreutvikles for å gi et helårig tilbud og en mer levende by
10. Koble satsinger i strategiplan for kultur- og opplevelsesøkonomien i Evenes og Tjeldsund opp mot masterplan for reiselivsnæringen
11. Etablere felles kunst- og kulturhus for regionen
12. Arrangere årlig (eller annethvert år) konferanse innen satsingsområdet

Ved markedsføring av Ofoten er det valgt å bruke "Narvik-regionen" som begrep. Dette fordi Narvik internasjonalt er mer kjent enn Ofoten. Sistnevnte forklares bl.a. ut fra Narviks sentrale posisjon under 2. verdenskrig, samt at man allerede har lagt ned betydelige ressurser i markedsføring av Narvik og tilhørende region. I tillegg er det nærliggende å tro at internasjonale markeder kan oppfatte Ofoten som en feilskrivning av Lofoten som allerede er etablert som egen merkevare.

6.2.5 FORTRINN

Ofoten er en kompakt region og kan allerede tilby et variert opplevelses-/aktivitetstilbud gjennom Fagernesfjellet, Hvalsafari, Skjomen Golfpark, etc.

Tilgang på mange naturgitte forhold (fjord, fjell, grotter, geologiforekomster, vassdrag, etc) som kan utnyttes til aktivitetsbaserte opplevelser.

For besøkende er det enkelt å reise til/fra regionen med storflyplass på Evenes, tog på Ofotbanen, hurtigbåt til/fra Lofoten og offentlige kommunikasjoner for øvrig.

Reiselivsnæringen med sterke opplevelser er fra tidligere et tydelig og omforent satsingsområde.

Regionen har det største og mest moderne konferansesenteret i Nord-Norge.

Regionen har i løpet av de siste 5 årene posisjonert seg som en sterk handelsregion i Nord-Norge, gjennom etablering av to store kjøpesentre i Narvik.

Festivalen Vinterfestuka har vært arrangert siden 1956, har historiske tradisjoner og er nå en av Norges største festivaler. Årlig har Vinterfestuka ca 50.000 besøkende og er sammen med Svarta Bjørn-marsjen et populært tilbud både for regionens innbyggere og tilreisende for øvrig.

Musikk i Nordland - MiN har 17 stillinger innen musikkområdet med base i Narvik. MiN gjennomfører årlig 700 konserter fordelt på 18 skolekonserter. MiNensemblet framstår i dag som et av landets ledende profesjonelle musikkensembler.

Narvik er internasjonalt kjent for sin unike krigshistorie og har eget Krigsmuseum.

I regionen er det et aktivt kulturliv og dyktige konsertarrangører med internasjonale artister.

Narvik har et operativt destinasjonsselskap som kan utvikles til å håndtere regional produktutvikling og markedsføring.

6.2.6 UTFORDRINGER

På regionalt nivå bør man oppnå enighet om et felles reiselivsprodukt som kan fungere som et lokomotiv for hele regionen.

Regionen har mange mindre og uavhengige reiselivsaktører, med ulike strategier/ambisjoner, varierende lønnsomhet og ulik finansiell styrke.

For å oppnå enhetlig og langsiktig service og leveranse kvalitet, kreves det samarbeid og koordinering mellom reiselivsaktørene.

Forutsigbarhet og langsiktighet i offentlig kommunikasjonstilbud krever lønnsomme ruter og relativt mange besøkende.

En stor vekst i antall besøkende vil kreve at regionen kan tilby større overnattingskapasitet. En slik investering forutsetter igjen et helårig tilbud innen næringen med noenlunde jevn beleggsprosent.

Sentrum i Narvik må utvikles til et attraktivt og levende midtpunkt i regionen.

6.3 SATSINGSOMRÅDE 3: TEKNOLOGI OG KOMPETANSE

6.3.1 INNHOOLD

Med satsingsområde "teknologi" menes:

- Brukerstyrt forskning innen nye teknologier og ny anvendelse av eksisterende teknologier
- Innovasjonsaktiviteter for utvikling, produksjon og kommersialiseringer av produkter og prosesser
- Operativ anvendelse av teknologier og produkter i næringslivet

Med satsingsområde "kompetanse" menes:

- Utvikling eller anskaffelse av spisskompetanse innen prioriterte fag-/teknologiområder i kompetansemiljøene
- Etablering av nødvendig formal- og realkompetanse i næringslivet
- Aktiviteter for å heve interessen for og forståelsen om aktuelle fag-/teknologiområder blant ungdom og publikum generelt

6.3.2 VISJON

Ofoten skal posisjoneres som et sterkt utviklingsmiljø og fremstå som en attraktiv region for etablering av kunnskapsbaserte virksomheter.

6.3.3 HOVEDMÅL

- Ofoten skal videreutvikles og styrkes som et ledende teknologimiljø i Nord-Norge og innen prioriterte fagområder etableres som det beste miljøet i Norge.
- Det skal etableres forpliktende og operativt samarbeid mellom næringsliv, FoU-miljø og innovasjons-/nyskapingmiljøet.
- Høgskolen i Narvik skal etableres som en vitenskapelig høgskole⁵ med ansvar for egen forskerutdanning i teknologi. Innen utgangen av 2009 skal høgskolen ha 2000 studenter.

For å nå vår visjon og realisere våre mål skal vi fokusere på:

- Formell utdanning og kompetanse
- Teknologiforskning og utvikling

⁵ En vitenskapelig høgskole med et tilstrekkelig antall professorstillinger har selvstendig rett til å tildele doktorgrad.

- Nyskaping og etablering
- Teknologibasert næringsliv

6.3.4 STRATEGIER

1. Utarbeide en regional masterplan innen teknologi
2. Gjennomføre brukerstyrte FoU-prosjekter innen valgte fagområder.
3. Gjennomføre en satsing på innovasjonstiltak og nyskaping i eksisterende næringsliv
4. Organisere og styrke innovasjonssystemet i Ofoten
5. Styrke og utvide eksisterende inkubatorordning på regionalt nivå
6. Bygge opp under og støtte satsing på fornybar energi (sol, vann, vind), herunder FoU, produksjon, distribusjon og forvaltning
7. Utvikle relevant kompetanse i og for næringslivet i regionen, gjennom tettere samhandling mellom næringsliv og undervisningsmiljø.
8. Styrke fagmiljøene og studietilbudet ved målstyrt rekruttering og utvidelse av studietilbudet, innen områder som er viktig for regionens næringsutvikling
9. Videreutvikle regionens internasjonale kompetanse slik at dette fortrinnet i større grad kommer næringsutviklingen til gode og gjør regionen attraktiv for kompetent arbeidskraft nasjonalt og internasjonalt.
10. Ofoten skal styrke sin posisjon som et senter innen bygg & anlegg med spesiell vekt på rehabilitering av infrastruktur. Innen området skal det arbeides for å oppnå status som "Senter for Forskningsdrevet Innovasjon – SFI"
11. Etablere et høgskole-/kompetansefond (ref modell i Stavanger og i Bodø).
12. Skape interesse for realfag, teknologi og entreprenørskap hos de unge i grunn- og videregående skole, for å sikre rekruttering av studenter, samt bygge opp holdning og arbeidslivsegenskaper som er tilpasset fremtidig yrkes-/gründersituasjon
13. Tilrettelegge for etablering av mottaksanlegg for LNG
14. Arbeide for etablering av Center of Expertice Energi i Ofoten
15. Etablere et teknologisk opplevelsessenter
16. Gjennomføre merkevarebygging av teknologibyen i nord

17. Arrangere årlig (eller annethvert år) konferanse innen satsingsområdet

Innen området olje og gass samt mekanisk/prosessindustri, er det et sterkt voksende marked i de arktiske områdene. Her opplever regionen i dag et økende engasjement, bl.a. etterspørsel etter teknologisk kompetanse og gjennomføring av utviklingsprosjekter.

Internasjonal kompetanse er en viktig forutsetning for at næringslivet skal lykkes i et internasjonalt marked. En slik kompetanseutvikling bør være et sentralt element i markedsstrategien til internasjonale virksomheter. Det er derfor viktig å mobilisere, organisere og videreutvikle den internasjonale kompetansen som finnes i Ofoteregionen. Det overordnede målet er å etablere et internasjonalt senter i Ofoten med operative støttefunksjoner for næringslivet.

I arbeidet med å tilpasse og videreutvikle undervisnings-/utdanningstilbudet til mer næringsrettet utdanning, skal det fokuseres på hele utdanningsløpet, herunder grunnskole, videregående skole og høgskolesystemet. Formålet er et helhetlig perspektiv og koordinert utdanningsløp i relasjonen skole-næringsliv.

Eksempler på samarbeidstiltak mellom næringsliv og skole er:

- Stimulere og støtte elev- og ungdomsbedrifter
- Oppmuntre til større bruk av lærlinger i næringslivet
- Avklare fremtidig kompetansebehov i næringslivet
- Koble studietilbudet på de videregående skolene opp mot tilbudet på Høgskolen i Narvik, samt tilby linjer på videregående skoler innen satsingsområder til SNP
- Arrangere fagdager på ulike nivå i skoleverket der sentrale miljø/fagpersoner presenterer sine fag og sitt kompetanseområde
- Oppnå større grad av utplassering av elever i bedriftene

Innen håndverk- og industriyrkene har man i den senere tid registrert en svikt i rekrutteringen. En satsing på lærlingeordningen er i denne

sammenheng vesentlig for å forsterke rekrutteringen av unge medarbeidere.

IKT og romteknologi (ROM) er områder med stor teknologisk utvikling. Etablering av nye teknologier og nye løsninger kan skape fremtidige næringsmuligheter for regionen.

6.3.5 **FORTRINN**

Ofoten har teknologisk kompetanse innen flere fagområder. En fremtidig satsing bør skje med utgangspunkt i noen få utvalgte og prioriterte fagområder. Aktuelle fagområder er:

- Energi
- Transport/logistikk
- Informasjonsteknologi
- Produksjonsteknologi
- Romteknologi
- Konstruksjonsteknikk og materialteknologi
- Brannsikring

Innen energiområdet har man spesielt stor bredde på fagmiljøet. Her nevnes:

- Utdanning på HIN innen teknologi og kraftdesign,
- Narvik Energi AS, Evenes kraftforsyning AS og Ballangen Energi AS som kraftprodusenter og energidistributører,
- Kraftinor AS innen kraftomsetning,
- Statnett innen drift, vedlikehold og nettsamkjøring,
- Statkraft Energi AS Region Nord innen drift og vedlikehold av kraftverk,
- Scancell AS som produsent av solceller,
- NVE Region Nord som forvalter av vassdrag og
- Norsec AS som kompetansemiljø innen energiomlegging og energitransport.
- Hålogaland Ressursselskap og Miljøenergi AS innen energiproduksjon med utgangspunkt i avfallsprodukter
- Multiconsult Narvik og AT Consult som konsulentmiljø innen energiområdet

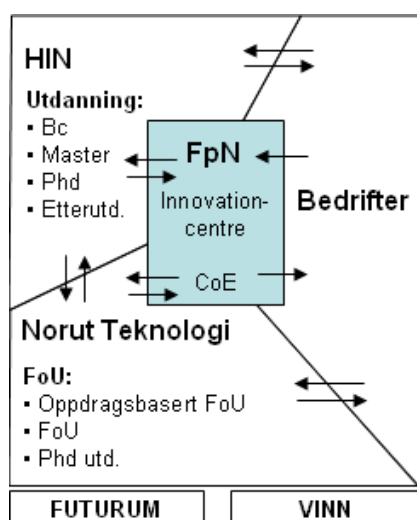
Som produsent av multikrystallinske solceller, er Scancell en ny og spennende bedrift innen energiområdet. Virksomheten representerer en kompetanse og en næring som bør utnyttes for å skape vekst i regionen.

Innenfor området konstruksjoner/materialer med anvendelse innen bygg og anlegg, har regionen faglig kompetanse innen FoU ved Norut Teknologi og utdanning ved HIN, og samtidig et bredt sammensatt næringsliv.

Ofoten har Nord-Norges eneste tekniske høyskole med internasjonalt nettverk.

Regionen har et etablert FoU- og innovasjonsmiljø representert ved Høgskolen i Narvik, Norut Teknologi, Forskningsparken i Narvik, VINN og FUTURUM.

Figur 6: Eksisterende innovasjonssystem

6.3.6 UTFORDRINGER

Ofoten må synliggjøre det teknologiske miljøet i regionen og gjennomføre profileringsarbeid rettet mot næringsliv og unge innbyggere

Styrking av innovasjons- og nyskapingstiljøet krever et relativt høyt aktivitetsnivå innen innovasjon (tilgang på prosjekter) og et godt samspill mellom bedrifter, FoU-miljøer og kunnskapsmiljøer.

Ofoten har et relativt lite teknologisk miljø sammenlignet med andre konkurrerende regioner. En teknologisk satsing må derfor ta utgangspunkt i et begrenset antall fagområder der vi har muligheten til å etablere/videreutvikle spisskompetanse.

Etablering av mottaksanlegg for LNG er i stor grad avhengig av strategiske og politiske beslutninger i LKAB og Statoil.

6.4 SATSINGSOMRÅDE 4: REGIONALE VEKSTNÆRINGER

6.4.1 INNHold

Med regionale vekstnæringer menes:

- Satsing på næringer der regionen kan ta utgangspunkt i kompetansen hos eksisterende virksomheter, for å oppnå en styrket og utvidet aktivitet innen området.
- Satsing innen mer tradisjonelle næringer der regionen har naturgitte muligheter og der det er identifisert et utnyttet potensial i regionen.
- Skape eller tilføre nye offentlige arbeidsplasser innen områder der regionen har en faglig forankring

6.4.2 VISJON

Ved å gjøre bruk av vår faglige kompetanse og naturgitte fortrinn, skal Ofoten oppnå vekst innen næringer der man har et utnyttet potensial.

6.4.3 HOVEDMÅL

Samfunnssikkerhet:

Ofoten skal etableres som et nasjonalt senter innen samfunnssikkerhet. I løpet av planperioden er målet å etablere 50 nye arbeidsplasser innen kompetanseområdet.

Naturbaserte næringer:

Ved planperiodens slutt skal Ofoten ha økt antall arbeidsplasser innen havbruks-/oppdrettsnæringen med 40 %. Videre skal 20 virksomheter innen landbruket ha startet opp med tilleggsnæring.

Offentlige arbeidsplasser:

For å kompensere for tidligere reduksjon i statlige arbeidsplasser, skal det i planperioden etableres 200 nye offentlige arbeidsplasser i Ofoten.

6.4.4 STRATEGIER

Samfunnssikkerhet

1. Forsterke Norges brannskole som nasjonalt opplæringscenter innen brann, redning, sikkerhet og samfunnssikkerhet.
2. Videreutvikle Harstad/Narvik lufthavn - Evenes som treningssenter for transpolare flygninger og som alliert treningssenter nord
3. Videreutvikle infrastrukturen i tilknytning til øvingsfeltet for spesialstyrker i Ramsund.
4. Vurdere om samfunnssikkerhet også kan omhandle energi-/vannforsyning i krisesituasjoner og sikkerhet ifm transport av mat

Naturbaserte næringer

1. Etablere en masterplan (inkl kystsonenplan) for havbruks-/oppdrettsnæringen i Ofoten
2. Etablere en felles landbruksplan for Ofoten
3. Tilrettelegge for en satsing innen sjøbasert og landbasert produksjon
4. Tilrettelegge for etablering av flere tilleggsnæringer innen landbruket
5. Sikre et operativt landbruk for bevaring og utvikling av kulturlandskapet (sterkt koblet opp mot reiselivsnæringen)
6. I samarbeid med kjeder og distributører av matvarer, utrede muligheten for lokal produksjon (videreforedling) av naturbaserte produkter
7. Utnytte regionens fordeler med å kombinere satsing innen naturbasert matvareproduksjon og satsing innen transport/logistikk

Offentlige arbeidsplasser

1. Etablere en prosjektgruppe og engasjere en lobbyist som kan arbeide med å skaffe/flytte offentlige arbeidsplasser til regionen
2. Analysere mulige trusler for tap av eksisterende offentlige arbeidsplasser og gjennomføre nødvendige tiltak for å sikre disse

6.4.5 FORTRINN

Samfunnssikkerhet

Norges brannskole har siden 1993 vært etablert på Fjellidal i Tjeldsund. Skolen utfører opplæring av brannpersonell (yrkes- og deltidsbrannvesen) og feiere.

Avinor har besluttet å etablere et fremtidig regionalt treningssenter for brann- og

havariberedskap i Tjeldsund. Øvingsfeltet skal stå klart høsten 2005.

Naturbaserte næringer

I følge AkvaPlan Niva og andre kompetansemiljø har Ofotregionen størst potensial i Nordland for videre utvikling og ekspansjon innen havbruksnæringen.

- Store, dype fjorder med stor vannutskifting gir muligheter for stor produksjon uten fare for miljøet.
- Gode topografiske forhold og tilgang til både eksponerte og skjermede lokaliteter.
- Gode forhold for oppdrett av marine fiskearter med tanke på stabile vanntemperaturer (f. eks. torsk, kveite, steinbit) og vannkvalitet for øvrig. Dette gjelder også for økning av produksjonen av laksefisk i regionen.
- Meget gode forhold for skjell dyrking over store arealer i regionen.

Muligheter for samarbeid med Brødrene Hveding – Korsnes (foredlingsbedrift) eller andre, for å få satt i gang mottaksanlegg for blåskjell i regionen.

Energibehov er en av de viktigste flaskehalsene ved landbasert oppdrettsvirksomhet. Norcem produserer store mengder energi som i dag går tapt i form av spillvarme. Denne spillvarmen kan utnyttes til landbasert oppdrett.

I Tysfjord finnes den nordligste hummerstammen som kan utnyttes i kommersiell sammenheng. Det er allerede tatt et initiativ i denne sammenheng.

Meget gode logistikk muligheter for distribusjon av marine produkter.

Offentlige arbeidsplasser

I arbeidet for å skaffe nye offentlige arbeidsplasser skal vi som nevnt ta utgangspunkt i våre faglige fortrinn. Noen aktuelle kompetanseområder finnes innen:

- Energiområdet med en stor bredde av virksomheter innen utdanning, drift og vedlikehold av kraftverk/nett, energidistribusjon, kraftomsetning, produksjon av solceller, vassdragsforvaltning

og kompetansemiljø innen energiomlegging/ energitransport.

- Høgskoleutdanning representert ved Høgskolen i Narvik
- Grunn- og etterutdanning innen Forsvaret
- Utøvelse av innvandrings-/flyktningspolitikk gjennom UDI Region Nord
- Brann- og havariopplæring gjennom Norges brannskole
- Drift og vedlikehold av jernbane gjennom Jernbaneverket
- Forebygging og behandling av rusmiddel gjennom Nordlandsklinikken og Forebygging.no
- Etablererrådgivning og opplæring gjennom Narviktelefonene og e2-skolen.

6.4.6 UTFORDRINGER

Samfunnssikkerhet

Samordne og skape arenaer for samfunnssikkerhet i regionen, samt posisjonere etablerte aktiviteter innen samfunnssikkerhet for å sikre fremtidige nye etablering.

Finansiering av nye aktiviteter i idé-/prosjektfase og frem til etablering av forretningsområdet.

Gjelder f eks:

- Treningssenter for transpolare flygninger
- Kompetanse- og opplærings senter innen oljevernberedskap (strandsoneberedskapen)
- "Supply" tjenester for eksisterende etableringer innen samfunnssikkerhet

Naturbaserte næringer

Tilgang på lokale entreprenører som har vilje og kapital til å gjennomføre en større satsing innen oppdrett-/havbruksnæringen.

Innen havbruksnæringen bør man kartlegge forurensning (skipsvrak, havner, avrenning av tungmetaller) og hvordan dette kan påvirke egnethet for oppdrett.

Offentlige arbeidsplasser

Flytting av offentlige arbeidsplasser krever langsiktig påvirkning og politisk vilje/beslutning.

7 GENERELLE ANBEFALINGER FOR NÆRINGSUTVIKLING I OFOTEN

Et godt samarbeid, tilgang til kapital og eierskap er en forutsetning for å lykkes

Valg av satsingsområder med utgangspunkt i regionens fortrinn er, som tidligere nevnt, den viktigste suksessfaktoren for å oppnå en vellykket næringsutvikling.

I tillegg eksisterer det andre forhold som med varierende styrke vil påvirke fremdriften og resultatet av arbeidet. Det forutsettes at ansvarlige aktører i en tidlig fase tilrettelegger for løpende og tett samarbeid på regionalt/interregionalt nivå, avklarer økonomiske rammebetingelser for iverksetting av program/prosjekt og tilrettelegger for en best mulig organisering av arbeidet.

7.1 SAMARBEID INTERNT I REGIONEN

Næringsliv og kompetansemiljø

Ved utførelse av innovasjonsaktiviteter er bedriftene ofte avhengige av å få tilført kompetanse innen teknologiske fagområder, virksomhetsutvikling, etc. Samtidig er et operativt og utviklende næringsliv en forutsetning for at kompetansemiljøene kan befestes og videreutvikle sin kompetanse og koble denne opp mot bedriftens praktiske og industrielle erfaringer.

Samarbeidet kan formaliseres og styrkes ved å:

- Videreutvikle eksisterende og eventuelt etablere nye arena for dialog og kunnskapsoverføring mellom bedrifter og kunnskapsmiljø
- Etablere en FoU-gruppe innen innovasjon og nyskaping, der man konsentrerer og synliggjør næringsrettede FoU-aktiviteter
- Tilrettelegge for "livslang" læring i næringslivet ved etablering og organisering av en operativ læringsarena
- Tilrettelegge innenfor undervisningsmiljøet slik at det blir attraktivt for fagpersonell å arbeide ut mot næringslivet

Ansvar: Høgskolen i Narvik, Forskningsparken i Narvik og næringsforeningene i regionen.

Næringslivet innbyrdes

Mellom bedriftene eksisterer det et potensial for samarbeid innen utvikling og produksjon av produkter/tjenester, markedsføring/salg, leveranse av produkter/tjenester, leie av utstyr/personell, kunnskapsoverføring, etc. Samarbeidet kan formaliseres og styrkes ved å:

- Etablere nettverks- og samarbeidsprosjekt der man tar utgangspunkt i ulike faser av bedriftenes verdikjede (produktutvikling, MF/salg, logistikk, produksjon, administrasjon, etc.)
- Sikre at ledere treffes og at samarbeid utvikles ved å tilby løpende lederutvikling for topp- og mellomledere fra ulike bedrifter og ulike næringsgrener
- Videreføre eksisterende og etablere nye samarbeidsfora

Ansvar: Næringsforeningene i regionen.

Næringsliv og offentlige aktører

Politiske miljø og offentlig forvaltning på regionalt og fylkesnivå har som delmål å tilrettelegge for og gjennomføre næringsvennlig politikk. En klassisk utfordring er at næringslivet ikke nødvendigvis føler at politiske beslutninger underbygger og støtter opp om en positiv næringsutvikling og kostnadseffektiv/lønnsom drift av selskapene.

Dialogen mellom næringsliv og offentlige aktører kan styrkes ved å etablere bransjenettverk mellom næringsrettede operatører, ansvarlige for næringsutvikling i kommunene, politiske miljø og virkemiddelapparatet for øvrig.

Ansvar: Kommunene og utviklingselskapene i regionen.

7.2 SAMARBEID MED ANDRE REGIONER

I Ofoten ønsker vi å stå sammen om omforente og vedtatte strategier. Regionens samlede innsats vil skape styrke og er en betingelse for å nå våre mål.

Felles handling på regionalt nivå i Ofoten er viktig. Samtidig krever våre valg av

satsingsområder samhandling med andre regioner i landsdelen for å oppnå politisk støtte. En slik støtte kan oppnås ved å skape en forståelse om at våre strategier ikke bare gir en positiv utvikling for Ofoten, men også en positiv utvikling i landsdelen forøvrig. Dette gjelder generelt innen alle satsingsområder, men spesielt for satsingsområdene ”Logistikk og infrastruktur” og ”Reiseliv, kultur og handel”.

Et sentralt virkemiddel vil være politisk påvirkning gjennom formelle og uformelle kanaler.

For å oppnå kontinuitet i arbeidet kan det være hensiktsmessig at regionen ”øremerker” økonomiske ressurser til et slikt arbeid. En mulig løsning er at Ofotsamvirket gjennom en fellesfunksjon har ansvaret for å kartlegge:

- Hvilke prosesser som foregår regionalt og nasjonalt innen offentlig sektor og privat næringsliv. Formålet er å identifisere initiativ der Ofoten har et fortrinn og strategiske interesser som kan gi nye arbeidsplasser og næringsutvikling
- Hvilke eksterne aktører er involvert i prosessene og hvem som fra Ofoten bør arbeide aktivt med påvirkningsarbeid i de ulike sakene. Påvirkningsarbeidet bør da skje koordinert med utgangspunkt i materiale som fremskaffes i informasjons-/analysefasen.

Ansvar: Ofotsamvirket

7.3 NÆRINGSRETTEDE AKTØRER

Kommunene i Ofoten har varierende tilgang på næringsrettede aktører som kan tilrettelegge for utvikling av eksisterende og nye bedrifter.

I Narvik kommune har man FUTURUM AS som utviklingselskap, Narvik Næringsforum som fellesorganisasjon og representant for bedriftene, Forskningsparken i Narvik som tilrettelegger for etablering av nye teknologibedrifter, Narvik kapital som tilbyr risikokapital, Narvikgården som eiendoms-/næringsutviklingselskap og Destinasjon Narvik som utviklings-/markedselskap for reiselivsnæringen.

Ballangen kommune har eget utviklingselskap gjennom Ballangen Omstilling AS og Ballangen

Næringsforum som representant for bedriftene i kommunen.

Tysfjord kommune, Evenes kommune og Tjeldsund kommune har delvis gjennom ulike utviklingsprosjekter tilgang på næringsrettede operatører.

Punktlisten nedenfor oppsummerer i korte trekk noen utfordringer med dagens situasjon.

- For Ofoten som helhet er det en manglende kobling mellom næringsliv og næringsaktører, samtidig som det for næringslivet kan være forvirrende med mange uavhengige aktører
- For aktører utenfor regionen kan det være uklart hvem som faktisk representerer Ofoten
- Det brukes relativt mye tid til koordineringsarbeid mellom aktørene og koordineringsarbeid opp mot kommunene. Frigitt tidsbruk kanaliseres direkte opp mot næringslivet
- Hvert selskap har egne merkantile funksjoner. Med kun ett felles regionalt selskap kan administrative kostnader reduseres

Siden fremtidig næringsutvikling i Ofoten forutsettes løftet fra kommunalt til regionalt nivå, kan det derfor også være naturlig å organisere arbeidet og aktørene på et regionalt nivå.

Gjennom ett felles utviklingsorgan bør det være mulig å håndtere nevnte utfordringer på en mer smidig måte. Et enhetlig tilbud for et samlet næringsliv i regionen, bør styrke enkeltbedriftene og er et virkemiddel for økt samarbeid. I tillegg vil et slikt utviklingsorgan være et mer attraktivt miljø ved rekruttering av ny kompetanse, samtidig som det kan gi rom for faglig spesialisering.

På regionalt nivå kan en mulig modell være å omorganisere eksisterende aktører til:

- Ett næringsutviklingselskap og
- Ei næringsforening

Utviklingselskapet kan om ønskelig også fungere som sekretariat for Ofotsamvirket, samtidig som en slik organisering kan gi rom for

å engasjere en lobbyist innenfor næringsutviklingsselskapet.

Ansvar: Kommunene i Ofoten og næringsrettede aktører.

7.4 BANKER OG STØRRE VIRKSOMHETER

Banker

I Ofoten er nasjonale, regionale og lokale banker representert. En god økonomisk utvikling av bankene er avhengig av at næringslivet og privat økonomi har en tilsvarende sunn økonomisk utvikling.

Utfordringen er at næringslivet ofte føler at bankene inntar en for passiv rolle ved utvikling av næringslivet og etablering av nye arbeidsplasser. I praksis yter bankene også sjelden risikovillig kapital, noe som naturlig faller på virksomheten eller dens eiere.

Bankene bør sammen med kommuner og utviklingsselskap engasjeres tettere i å skape utvikling og vekst i regionen. En slik rolle bør kunne gi direkte positive resultater for banken, samtidig som regionen får tilført betydelig finansiell og næringslivskompetanse.

Større virksomheter

Tidligere hadde større virksomheter en mer aktiv samfunnsrolle, bl.a. ved etablering av infrastruktur og leveranse av enkelte basistjenester til innbyggerne. Dette er en rolle som i dag i all hovedsak dekkes av kommunene, fylke og stat. Hovedfokus for større virksomheter er naturlig nok å sikre en positiv verdiskaping med utgangspunkt i sitt forretningsområde og sin kjerneaktivitet.

I et regionalt perspektiv er det viktig for både større og mindre virksomheter at lokalsamfunnet har en positiv utvikling. En slik utvikling gjør at virksomhetene har nødvendige forutsetninger for å beholde og videreutvikle kompetansen i eget selskap.

I tillegg til spisskompetanse innen sitt forretningsområde har større virksomheter gjerne betydelig kompetanse innen forretningsutvikling, samt et betydelig nettverk både nasjonalt og internasjonalt.

En slik kompetanse bør stilles til disposisjon for lokalsamfunnet og utnyttes aktivt ved regional næringsutvikling.

7.5 ÅPNE NETTVERK

I Ofoten har det i den senere tid vært en svak reduksjon i innbyggertallet, samtidig som man opplever en stagnasjon i veksten innen enkelte næringsgrener.

For å motvirke en slik utvikling må regionen dyrke kreativiteten ved aktivt bruk av åpne nettverk og samarbeid. Vi må unngå at båndene mellom sentrale aktører og sentrale organisasjoner blir for tette, slik at nye personer og organisasjoner ikke slipper til.

”Nykommere” sørger for nye impulser og at det oppstår nye ideer, samtidig som regionens samlede kompetanse forsterkes. Det er derfor viktig å ha fokus på åpne nettverk – også når det gjelder styresammensetning i kommersielle organisasjoner, offentlige virksomheter og ideelle organisasjoner.

7.6 ØKONOMISKE RAMMEBETINGELSER

Gjennomføring av SNP Ofoten

I dokumentet ”SNP Ofoten - Handlingsplan og budsjett”, er det innenfor hvert satsingsområde definert flere utviklingsprosjekter. For hvert prosjekt er det skissert økonomiske rammer for gjennomføring og mulige finansieringskilder.

Tidligere erfaring viser at det må være sammenheng mellom mål og ressurser. Verdien av en strategisk næringsplan reduseres kraftig hvis man ikke klarer å tilføre nødvendig kapital for gjennomføring av valgte strategier.

I en tidlig fase bør det derfor etableres en innsatsgruppe som har et spesielt ansvar for å arbeide med program-/prosjektfinansiering. Et slikt arbeid må skje i nært samarbeid med aktuelle prosjekteiere.

Oversikten nedenfor viser aktuelle finansieringskilder til ulike typer tiltak.

Utrednings-/utviklingsprosjekter:

1. Nordland fylkeskommune

2. Innovasjon Norge
3. RDA Ofoten
4. EU programmer
5. Kommunene i Ofoten
6. Næringslivet i Ofoten

Større investeringsprosjekter:

1. Kommunal- og regionaldepartementet
2. Samferdselsdepartementet
3. Nærings- og handelsdepartementet
4. Bompenger

Ansvar: Ofotsamvirket sammen med aktuelle prosjekteiere

Regionale utviklingsmidler

For næringslivet som er berørt er det positivt at regional differensiert arbeidsgiveravgift – RDA eventuelt gjeninnføres fra og med 2007.

Samtidig har regionen opplevd at tilgang på regionale utviklingsmidler gjennom RDA Ofoten, har bidratt til å utvikle samarbeidet og innovasjonsaktiviteten i Ofoten. Regionale utviklingsmidler gjør det mulig å iverksette interessante utviklingsprosjekter og er insitament for å forsterke samarbeidet og nytenkning.

Det bør derfor arbeides aktivt for at Ofoten får tilført faste regionale midler, som kan forvaltes lokalt ut fra lokale forutsetninger, muligheter og prioriteringer.

Aktuelle kilder kan være en generell økning av midler som staten stiller til disposisjon og/eller en omfordeling av midler som i dag kanaliseres gjennom Nordland fylkeskommune og Innovasjon Norge.

I regjeringserklæringen fra Soria Moria ble det dessuten signalisert at man ønsket å øremerke økonomiske midler til kommunene, for bruk til lokal næringsutvikling. I Ofoten bør det vurderes om eventuelt slike midler kan disponeres på regionalt nivå.

Ansvar: Ofotsamvirket i samarbeid med RDA Ofoten og FUTURUM

Statlige investeringer

Offentlige investeringer vil være avgjørende for at regionen skal nå sine mål. Spesielt gjelder det innenfor satsingsområdet ”Logistikk og infrastruktur” og etablering/flytting av offentlige arbeidsplasser.

Prosjekter som for eksempel Hålogalandsbrua, utbygging av Narvik Havn, Ofotbanen og utbedring av E6 kan vanskelig gjennomføres uten statlige investeringsmidler.

I tillegg til realisering av aktuelt investeringsprosjekt har offentlige investeringer også en direkte positiv betydning for aktivitetsnivået hos regionens næringsliv. Det er utført beregninger som viser at en statlig investering på ca 70 millioner, tilsvarer overskuddet som privat næringsliv oppnår ved en samlet omsetning på ca 1-1,5 milliarder.

Ofoten må derfor prioritere det politiske påvirkningsarbeidet for å kunne oppnå en stor andel offentlig finansiering. I denne sammenheng vil Nasjonal Transportplan være en viktig faktor for å oppnå ønsket prioritering.

Ansvar: Ofotsamvirket og aktuelle eiere av investeringsprosjektene

7.7 GJENNOMFØRING AV PROSJEKT

Kompetanse om faglig innhold i aktuelt prosjekt og praktisk erfaring fra gjennomføring av større prosjekt, er en av flere suksessfaktorer på prosjektnivå.

Det er her viktig å identifisere sterke entreprenører og prosjekteiere med interesse og insitament for å lykkes.

Samtidig er det viktig å sette sammen tverrfaglige prosjektgrupper, der medlemmene har en variert kompetanseprofil, og med utgangspunkt i sin faglige styrke kan bidra til å nå målene i prosjektet.

Vedlegg A: Deltakere i styringsgruppe, arbeidsutvalg og sekretariat

Styringsgruppen

1. Ballangen kommune - Per Kristian Arntzen
2. Evenes kommune - Jardar Jensen
3. Tjeldsund kommune - Bjørnar Pettersen
4. Tysfjord kommune - Kurt Allan Nilsen
5. Narvik kommune - Olav Sigurd Alstad
6. Narvik kommune - Else Marie Marskar
7. Narvik Havn - Rune Arnøy
8. Høgskolen i Narvik - Edel Storelvmo
9. NORUT Teknologi - Geir Horrigmoe
10. FUTURUM - Lars Skjønnås
11. Narvikgården - Gunnar Skålvold
12. Narvik Næringsforum - Iris Bartholsen
13. De videregående skolene - Brit Ruud
14. OVDS - Jan Kildal
15. Nordea - Trond Jenssen
16. Nordlandsbanken - Erik Sommerli
17. Scancell - Per Andersson
18. AMFI - Thomas Reijnow
19. SAS Ground Service - Kjetil Bygdnes
20. Norcem A.S - Per Ole Morken
21. Harley Davidson Nord-Norge - Reidar Samuelsen
22. Ballangen Energi AS - Wiggo Knutsen
23. Natech - Torstein Rødseth
24. LKAB - Svein Ivar Sivertsen
25. LO Ofoten - Arne Vatnvåg
26. Ballangen næringsforum – Trond Pettersen

Arbeidsutvalg

1. Ballangen kommune - Per Kristian Arntzen
2. Tjeldsund kommune - Bjørnar Pettersen
3. Nordlandsbanken - Erik Sommerli
4. AMFI - Thomas Reijnow
5. Høgskolen i Narvik - Edel Storelvmo
6. Narvik Havn - Rune Arnøy
7. Ballangen Energi AS - Wiggo Knutsen

Sekretariat

1. Narvik kommune - Bjørnar Storeng
2. Tysfjord kommune - Tor Asgeir Johansen
3. Ballangen Omstilling - Kirstin Mobakken
4. Futurum - Ragnar Krogstad
5. Narvik Næringsforum - Sverre Mogstad
6. Evenes og Tjeldsund kommune - Kristina Lindal
7. VINN - Frank Halvorsen

Vedlegg B: Oversikt over møteaktiviteter i planprosessen

Fellesmøter med næringslivet

Nr	Tema	Dato
1	Oppstartssamling for næringsliv og politiske aktører i Ofoten. Ca 70 deltakere.	8-9.2.2005
2	Næringsliv i Ballangen – Satsingsområder og strategier	15.2.2005
3	Næringsliv i Tysfjord - Satsingsområder og strategier	23.2.2005
4	Næringsliv i Narvik - Satsingsområder og strategier	1.3.2005
5	Næringsliv i Tjeldsund og Evenes - Satsingsområder og strategier	2.3.2005
6	Fagråd Transport – Valg av strategier	18.5.2005
7	Landbruksnæringen og Havbruksnæringen i regionen – Valg av strategier	18.5.2005
8	Fagråd Teknologi – Valg av strategier	24.5.2005
9	Fagråd Reiseliv og Handel – Valg av strategier	25.5.2005
10	Næringsliv i Tysfjord – prosjekter til handlingsplanen	3.10.2005
11	Næringsliv i Ballangen – prosjekter til handlingsplanen	4.10.2005
12	Næringsliv i Tjeldsund – prosjekter til handlingsplanen	10.10.2005
13	Næringsliv i Evenes – prosjekter til handlingsplanen	11.10.2005

Møter i styringsgruppen og arbeidsutvalg

Nr	Tema	Dato
1	Møte i foreløpig styringsgruppe	31.1.2005
2	Styringsgruppemøte: Godkjenne prosjektplan	9.2.2005
3	Møte i arbeidsutvalg: Valg av satsingsområder	30.3.2005
4	Styringsgruppemøte: Behandle innspill på satsingsområder og foreløpige strategier	4.4.2005
5	Styringsgruppemøte: Godkjenning av satsingsområder og diskusjon om mål og strategier	28.4.2005
6	Møte i arbeidsutvalg: Definerings av mål og strategier	9.5.2005
7	Møte i arbeidsutvalg: Behandle utkast til SNP Ofoten	30.5.2005
8	Styringsgruppemøte: Godkjenning av SNP Ofoten som høringsutgave	6.6.2005
9	Styringsgruppemøte: Behandle høringsuttalelser	24.10.2005

Møter i sekretariatet

Nr	Tema	Dato
1	Prosjektplanlegging	12.1.2005
2	Planlegge oppstartssamling	31.1.2005
3	Oppsummering etter møter med næringsliv i kommunene og definerings av visjon og mål for satsingsområdene	15.3.2005
4	Valg av satsingsområder	30.3.2005
5	Definerings av mål og strategier innen satsingsområder	4.4.2005
6	Definerings av mål og strategier innen satsingsområder	26.4.2005
7	Definerings av mål og strategier innen satsingsområder	9.5.2005
8	Behandle utkast til SNP Ofoten	19.5.2005
9	Planlegge videre arbeid etter gjennomført høring	13.9.2005
10	Behandle høringsuttalelser	21.10.2005
11	Kriterier for utvelgelse av prosjekt til handlingsplan	

Vedlegg C: Antall bedrifter innen ulike næringer i Ofoten

K Bedrifter innen næring, 2005 K1	NVK	TYS	TJE	EVE	BAL	OFO
52 Detaljhandel, unntatt motorvogner. Rep. av husholdningsvarer.	192	11	3	7	12	225
74 Annen forretningsmessig tjenesteyting	167	11	3	3	9	193
85 Helse- og sosialtjenester	119	18	12	14	25	188
45 Bygge- og anleggsvirksomhet	113	20	8	14	16	171
70 Omsetning og drift av fast eiendom	133	5	4	10	8	160
1 Jordbruk og tjenester tilknyttet jordbruk. Jakt og viltstell	38	14	28	33	45	158
60 Landtransport og rørtransport	55	9	9	8	10	91
75 Off. adm., forsvar og trygdeordninger underlagt off. forvalt.	27	10	12	6	11	66
55 Hotell- og restaurantvirksomhet	45	8	5	4	3	65
80 Undervisning	40	8	5	6	6	65
50 Handel med, vedlikehold og rep. av motorvogner. Drivstoff...	49	4	1	4	6	64
51 Agentur- og engroshandel, unntatt med motorvogner	50	3	4	3	3	63
92 Fritidsvirksomhet, kulturell tjenesteyting og sport	35	8	4	2	2	51
93 Annen personlig tjenesteyting	28	4	3	4	3	42
72 Databehandlingsvirksomhet	37	0	2	0	1	40
5 Fiske, fangst og fiskeoppdrett og tjenester tilknyttet disse	7	20	7	0	5	39
63 Tjenester tilknyttet transport og reisebyråvirksomhet	22	3	0	1	1	27
91 Interesseorganisasjoner ikke nevnt annet sted	13	3	0	4	3	23
65 Finansiell tjenesteyting, unntatt forsikring og pensjonskasser	13	2	1	1	1	18
71 Utleie av maskiner, utstyr og husholdningsvarer uten personell	12	1	0	2	3	18
64 Post og telekommunikasjoner	9	3	1	1	2	16
40 Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	9	3	0	2	1	15
22 Forlagsvirksomhet, grafisk prod. og reproduksjon av innspilt..	11	0	1	2	0	14
28 Produksjon av metallvarer, unntatt maskiner og utstyr	8	0	0	1	3	12
14 Bergverksdrift ellers	3	2	1	0	5	11
29 Produksjon av maskiner og utstyr	10	0	1	0	0	11
61 Sjøtransport	7	3	1	0	0	11
2 Skogbruk og tjenester tilknyttet skogbruk	5	1	1	1	2	10
90 Avløps- og renovasjonsvirksomhet	6	2	0	0	2	10
20 Produksjon av trelast og varer av tre, kork, strå og flettematerialer	2	3	1	1	1	8
26 Produksjon av andre ikke-metallholdige mineralprodukter	4	4	0	0	0	8
36 Produksjon av møbler. Annen industriproduksjon	4	0	0	0	2	6
18 Produksjon av klær. Beredning og farging av pelsskinn	2	0	2	0	1	5
62 Lufttransport	2	0	0	3	0	5
35 Produksjon av andre transportmidler	3	0	0	1	0	4
41 Oppsamling, rensing og distribusjon av vann	2	1	0	0	1	4
66 Forsikring og pensjonskasser, unntatt trygdeord. off. forvalt.	4	0	0	0	0	4
15 Produksjon av næringsmidler og drikkevarer	1	1	0	0	1	3
25 Produksjon av gummi- og plastprodukter	2	0	0	0	1	3
33 Prod. av medisinske instrumenter, presisjonsinstrumenter...	3	0	0	0	0	3
32 Produksjon av radio-, fjernsyns- og annet kommunik. utstyr	2	0	0	0	0	2
67 Hjelpevirksomhet for finansiell tjenesteyting	2	0	0	0	0	2
0 Uoppgitt	2	0	0	0	0	2
13 Bryting av metallholdig malm	1	0	0	0	0	1
17 Produksjon av tekstiler	1	0	0	0	0	1
27 Produksjon av metaller	0	0	0	1	0	1
34 Produksjon av motorvogner, tilhengere og deler	1	0	0	0	0	1
37 Gjenvinning	1	0	0	0	0	1
73 Forskning og utviklingsarbeid	1	0	0	0	0	1
10 Bryting av steinkull og brunkull. Utvinning av torv	0	0	0	0	0	0
11 Utvinning av råolje og naturgass og tilknyttet tjeneste	0	0	0	0	0	0
12 Bryting av uran- og thoriummalm	0	0	0	0	0	0
16 Produksjon av tobakksvarer	0	0	0	0	0	0
19 Beredning av lær. Produksjon av reiseeffekter, skotøy...	0	0	0	0	0	0
21 Produksjon av papirmasse, papir og papirvarer	0	0	0	0	0	0
23 Prod. av kull- og petroleumsprodukter og kjernebrensel	0	0	0	0	0	0
24 Produksjon av kjemikalier og kjemiske produkter	0	0	0	0	0	0
30 Produksjon av kontor- og datamaskiner	0	0	0	0	0	0
31 Produksjon av andre elektriske maskiner og apparater	0	0	0	0	0	0
95 Lønnet arbeid i private husholdninger	0	0	0	0	0	0
99 Internasjonale organer og organisasjoner	0	0	0	0	0	0
Sum	1 303	185	120	139	195	1 942

Vedlegg D: Ekstrakt fra Stortingsmelding nr 25

1. Innledning og sammendrag

1.1 Innledning og mål

S8: Det er et mål å videreutvikle store og små steder og lokalsamfunn som er unike og attraktive for næringsliv, innbyggere og turister. Mangfoldet og variasjonene i landet må bli sett på som en ressurs, ikke som et problem.

1.2 Regionpolitikken skal medvirke til å sikre bosetting og øke verdiskapingen i hele landet

S9: Tro på egne krefter er viktig for å utløse nyskaping og vekstkraft i lokalsamfunn og regioner. Regjeringa vil fortsette arbeidet for å desentralisere ansvar og myndighet til lokalt og regionalt nivå, siden vekstkraft bygges nedenifra.

S9: Regjeringa er særlig oppmerksom på samfunnsutfordringer i områder med en sårbar næringsstruktur eller med svikt i næringsgrunlaget og ønsker å medvirke til snuoperasjoner som kan gi samfunnet nye vekstmuligheter. Mange av disse områdene er ekstra sårbare for endring i internasjonale og nasjonale rammevilkår fordi arbeidsmarkedet er sterkt knyttet til enkeltsektorer eller noen få internasjonalt konkurrerende virksomheter.

S9: Tjenestetilbud, arbeidsmarked, kompetansemiljø osv, gjør at mellomstore og mindre byområder blir et "lim" for bosetningsmønsteret i landsdelene. De mellomstore og mindre byene bør være viktige motorer for regional utvikling i sitt omland.

1.3 Innsats som medvirker til å nå regionalpolitiske mål

S9: Flere koordinerte tiltak kan i sum gi mye større samlet effekt i forhold til utfordringer enn isolerte enkelttiltak

S10: Rammevilkår, strategier og innsatsområder for å nå regionalpolitiske mål:

A: Etablere gode rammevilkår for næringslivet

- Den økonomiske politikken

B: Differensiert politikk, desentralisering og samarbeid

- Ulik politikk for ulike regioner
- Desentralisering
- Samarbeid regionalt og lokalt
- Samarbeid med storbyene
- Internasjonalt samarbeid

C: Styrke grunnlaget for vekstkraftige regioner

- Utbygging av infrastruktur
- Lokalisering av statlige virksomheter
- Høyere utdanning og FoU miljø

D: Legge til rette for innovasjon, omstilling, sysselsetting og lønnsomme virksomheter

- Innovasjon: Inkubator og næringshager med prioritert satsing mot høgskolesektoren for kommersialisering av forretningsideer. Centres of Expertise.
- Omstilling: Strukturendring og effektivisering i tradisjonelle næringer er spesielt viktig i områder med tynt næringsmiljø og små arbeidsmarked
- Sysselsetting: Differensiert arbeidsgiveravgift

2 Globalisering som ramme for regional utvikling i Norge

2.2 Konkurransedyktige rammevilkår er avgjørende

S14: En svekking av konkurranseevnen som følge av f eks styrket kroneverdi vil kunne slå ulikt ut for ulike bedrifter, og dermed også for ulike regioner. På kort sikt er typiske distriktsområder mest sårbare for en svekking av konkurranseevnen. De har nemlig en stor del av sin næringsvirksomhet i konkurranseutsatt industri.

S 15: Figur som viser at sysselsetting i Ofoten innen industrisektoren er < 10 %

3. Utviklingstrekk i norske regioner

3.1 Innledning

S 19: Definisjon av BA-regioner (161 stk) og Økonomiske regioner/BAS – regioner (89 stk)

S 19: Ofotregionen er definert som ”Småbyregion” som har senter med 5-15.000 innbyggere

3.2 Utviklingen i næringsstruktur i ulike typer av regioner

S 20: Tabell som viser at innen en småbyregion er sysselsettingen innen næringer som følger: Primærnærings 7 %, Sekundærnærings 24,8 %, Tertiærnærings 68,2 %

3.3 Forskning og utdanning – viktige drivkrefter og rammer for regional utvikling

S 23: Tabell som viser de ti økonomiske regionene med flest studenter i forhold til folketallet. Narvik er ikke på listen, men Tromsø har 4. plass og Alta har 7. plass

S 24: Figur som viser forskningsaktivitet i økonomiske regioner: For Ofoten gjelder

Forskning i UoH-sektoren: 162-570 kroner pr innbygger, dvs. nest lavest nivå (maks 86.666)

FoU-institutt: LQ 0-0,5, dvs. laveste nivå (maks 4,1)

Forskning i næringslivet: 0-20 tusen kroner pr sysselsatt, dvs. laveste nivå (maks 106)

3.4 Infrastruktur og transport – nødvendige forutsetninger for regional utvikling

S 25: Figurer som viser styrken innen transport og infrastruktur. Av 89 økonomiske regioner rangerer Ofotregionen blant de 23-44 regioner med lavest tilgang på/mulighet innen transportalternativer. Dvs. at 1-22 regioner rangeres lavere og 45-89 regioner rangeres bedre enn Ofoten

3.5 Bosetningsmønster og demografi

S 27: Tabell som viser folketall og endring i folketallet. For småbyregioner i Nord-Norge gjelder: Andel 2003 = 2,3 %, Endring 99-03 = -1,3 %

3.6 Regionale særtrekk

S.31-32: I eget underkapittel for Nord-Norge fremgår senterstruktur og bosetningsmønster, utvikling i folketallet og nærings spesialisering.

S 31: Nærings spesialisering innen økonomiske regioner: I Narvik er det trukket frem følgende nærings spesialisering representert ved faktoren LQ som viser overrepresentasjon i sysselsetting i forhold til landsgjennomsnittet: Malmbergverk LQ = 14,4, Bergverksdrift ellers LQ = 5,6, Mineralisk industri LQ = 4,5, Innenriks sjøfart LQ = 4,3, Kraft og vannforsyning LQ = 2,3

S 31-37: Andre næringsgrener i Ofoten representert ved faktoren LQ som tilsvarer representasjon i sysselsetting i forhold til landsgjennomsnitt: Fiskeforedling LQ = 1-2 (maks 38,1), Fiskeoppdrett LQ = 0-0,5 (maks 20,5), Fiske LQ = 1-2 (maks 20,5), Næringsmiddelindustri LQ = 0,5-1 (maks 2,99), Jordbruk LQ = 0,5-1 (maks 6,6), Maskinindustri LQ = 0,001-0,5 (maks 10,6), Metallvareindustri LQ = 1-2 (maks 10,1), Grafisk industri LQ = 0,5-1 (maks 2,33), Forretningsmessig tjenesteyting LQ = 0,5-1 (maks 2,1), Forskning LQ = 0-0,5 (maks 4,1).

3.8 Oppsummering av utviklingstrekk

S38: Statistikken viser at vi finner de minste levekårsproblemene samlet sett i småbyer/bygder og perifere strøk og i deler av storbyene.

S39: Områder med småsenter og spredd bosetting må også i tiden fremover regne med å få en nedgang i folketallet.

S 39: Mer av sysselsettingen og verdiskapingen kommer til syne lenger ute i verdikjeden, i form av støttfunksjoner som salg og markedsføring eller forskning og utvikling.

S 39: Stadig flere unge voksne synes å foretrekke byene. En del voksne i storbyene og særlig familier med barn, gir i større grad uttrykk for ønske om å bosette seg i mindre byer enn det som faktisk skjer.

S40: En del mindre byregioner og noen av de mellomstore byregionene opplever liten vekst i sysselsetting i nye næringer og i folketallet. Dersom disse byregionene ikke blir mer attraktive for bosetting eller lokalisering av nye virksomheter, vil de ikke kunne være med på å demme opp for reduksjonen i folketallet i landsdelen. Over tid kan det føre til at næringsmiljøene i området i mindre grad kan medvirke til økt verdiskaping i landet.

4. Mål og utfordringer

4.2.2 De mellomstore og mindre byregionene

S43: Fokus bør være på potensial som ligger i det lokale næringsmiljøet, og på utvikling av tjenestefunksjoner som kan gjøre byene mer attraktive.

S43: Det er viktig at byregionene selv arbeider med å tydeliggjøre utfordringer og utviklingspotensial og profilerer regionen overfor omverden.

5 Politikk for ulike regioner

5.2 Samferdsel og infrastruktur

S49: I arbeidet med NTP har Regjeringa lagt vekt på utbygging av viktige transportkorridorer mellom og innenfor landsdeler, og til og fra utlandet. Dette er grunnleggende for å få til en positiv utvikling i alle deler av landet. Transportnettene er for dårlig utbygd og en bedring av transportnettene vil generere økonomisk vekst.

S50: Innsats for regionforstørring gjennom utvikling av infrastruktur er en viktig strategi for å nå regionalpolitiske mål.

5.3 Lokaliseringspolitikk og statlige geografiske inndelinger

S55: Arbeidsmarked: Utlokalisering har positiv effekt på det lokale arbeidsmarkedet ut over antall sysselsatte. Virksomhetene er stabile arbeidsgivere i en usikker tid med høgt tempo i omstillingen på arbeidsmarkedet. De gir også arbeid til høgt kvalifiserte personer.

S55: Ringvirkninger: Ett årsverk i en utlokalisert statlig virksomhet genererer ett årsverk i tillegg gjennom kjøp av varer og tjenester fra virksomheten og lokalt konsum til husstanden til den ansatte.

S55: Effekter for virksomheten: De utflytta virksomhetene løyser oppgavene sine i enkelte tilfeller på en bedre og mindre kostnadskrevenende måte enn før utlokaliseringa.

I gjennomsnitt var bare 12 % av de tilsatte med på flytting. Tap av kompetanse har virksomhetene klart å kompensere.

Arbeidskraften er blitt mer stabil, som medfører reduserte kostnader og bedre kvalitet.

De fleste virksomhetene fikk merkostnader til reiser, men er kompensert i form av lavere driftskostnader for øvrig.

Virksomheter med behov for spesialkompetanse og tilsatte med høgre utdanning må ha tilgang på et relativt stort arbeidsmarked på lokaliseringsstedet

S56: Regjeringen vil holde fram med å føre en aktiv lokaliseringpolitikk. Nye statlige virksomheter skal som hovedregel lokaliseres utenfor Oslo.

5.4 Utdanning og forskning er viktig for regional utvikling

S59: Regjeringa legger stor vekt på den rollen de ulike kunnskapsmiljøene spiller innenfor en regionalt tilpasset innovasjonpolitikk. I denne politikken må arbeidet med utvikling og styrking av relevant utdanning, FoU-miljø og regionale næringsmiljø henge nært sammen.

S60: Veksten i utdanningssektoren er også en drivkraft bak sentralisering, der områder uten høgre utdanning eller arbeidsplasser som krever høgre utdanning, har problem med å holde oppe folketallet.

S60: Kunnskapsutviklingen ved de statlige høgskolene kjennetegnes med vekt på mer yrkesrettet og praktisk orienterte fagområder.

S60-61: Finansieringssystemet for høgskoler og universitet bør gi institusjonene insitament til å tilpasse egen virksomhet til regionale behov og potensial, med sikte på å forsterke regionale fortrinn. I forskningsmeldingen er det lagt fram prinsipp for et felles finansieringssystem for universitet og høgskoler. Det skal innføres en felles forskningskomponent, slik at alle institusjoner blir målt på de samme indikatorene og konkurrerer om de samme midlene. En ny formidlingskomponent skal samtidig gi insentiv til de statlige høgskolene for tettere kontakt med regionalt arbeids- og næringsliv.

5.5 En regionalt tilpasset innovasjonpolitikk

S62: Økt forskning og utvikling i næringslivet, økt samvirke mellom bedrifter, økt kommersialisering, bedre samspill mellom kunnskapsinstitusjoner og næringsliv og internasjonalisering av næringsliv er viktige siktemål med næringsrettede virkemidler.

S63: Politikken skal medvirke til å styrke regionale konkurransefortrinn og å bygge ned hindringer for innovasjon i alle deler av landet.

S64: Nordland fylke har 15. plass mht andelen av bedrifter som utfører innovasjon

S66: Typiske hindringer for å oppnå innovasjon er:

- For få komplementære aktører i næringsmiljøet
- Mangel på samarbeidskultur, manglende kjennskap og tillit til hverandre
- Utdannings- og forskningsinstitusjoner er i for liten grad kunnskapsleverandører og samarbeidspartnere for de regionale næringsmiljøene

S77: Satsingsområder for en regionalt tilpasset innovasjonpolitikk er:

- Styrking av eksisterende og utvikling av flere sterke og internasjonalt konkurransedyktige næringsmiljø med lokale/regionale tyngdepunkt
- Styrking av entreprenørskap og kommersialisering
- Sikring av tilgang på ulike former for kapital til bedrifter og etablerere

5.6 Utnytte potensial og ressurser i områder med sårbar næringsstruktur

5.6.3 En helhetlig politikk for utvikling av landbruksavhengige områder

S81: I en helhetlig politikk er det viktig å stimulere til samspill mellom næringspolitikk, norsk matkultur, reiseliv og tiltak som gir bedre folkehelse og økt livskvalitet

S81: For å øke inntektene fra produkt og tjenester basert på særegne kvaliteter som geografi, klima, historie og kultur, vil Landbruks- og matdepartementet, sammen med Innovasjon Norge, samle og styrke innsatsen innen landbruksbasert reiseliv.

S 81: Jordvern er viktig for å hindre at dyrket mark går tapt. Målet er å halvere den årlige omdisponeringen av jordbruksareal innen år 2010.

5.6.4 Samfunnsutfordringer knyttet til omstilling og nyskaping i fiskeri og havbruk

S83: Ca 95 % av all produksjon i den marine sektoren går til eksport.

S83: Innenfor fiskeri er tallet på aktive fiskere halvert siden 1980. Sysselsettingen i industriledet har variert, men har de siste 10-15 årene blitt kraftig redusert. Av filetbedriftene som hadde aktivitet i 1997, er over 60 % avviklet.

S85: På lang sikt har det vært en økning i antall ansatte innenfor havbrukssektoren, men i den senere tid har også antall ansatte blitt redusert, samtidig som det har vært en stor vekst i produksjonen.

S85: Regjeringa har en målsetting om at den marine sektoren skal være en markedstilpasset, kompetansetung og innovativ kystnæring med et industrielt fokus. Det er gode muligheter for framtidig vekst langs kysten basert på både eksisterende og ny verdiskaping i marin sektor. Oppdrett av nye marine arter og nye produksjonsmetoder er eksempler på de store uutnyttede potensialer som finnes.

5.6.5 Særlige tiltak ved omstilling i Forsvaret

S 87: Omstillingen som har skjedd i Forsvaret siden 2001, har konsekvenser for flere kommuner og lokalsamfunn. Omstillingen blir videreført i perioden 2005-2008. For å få en mer effektiv drift av Forsvaret, blir virksomheten konsentrert til færre stasjoner. Dette er nødvendig for å oppnå ønsket reduksjon i driftskostnadene.

S 87: Konsekvensutredningen viser at i enkelte kommuner vil virkningen bli så omfattende for økonomien og sysselsettingen at det kan bli nødvendig å tilføre ekstraordinære midler fra staten. Regjeringen la derfor fram et forslag i St. proposisjon 42 forslag om å sette av en ramme på til sammen 60 mill. for hele perioden.

5.8 Attraktive steder for næringsliv og innbyggere

5.8.2 Kultur som egenverdi og som grunnlag for attraktive steder og næringsvirksomhet

S93: Effekttutvalget hevder at det ikke finnes klare målformuleringer om geografisk fordeling av ressurser eller regionale/distriktpolitiske mål i norsk kulturpolitikk.

S94: Satsing på kultur og utvikling av kulturnæringer kan spille en viktig rolle i regional utvikling og omstilling. Et mangfold av gode kulturtilbud og aktiviteter kan være med på å styrke fellesskapet, livskvaliteten og kompetansen hos innbyggerne. Selv om arbeid og utdanning i særlig grad påvirker valg av bosted, er også tilgangen på opplevelser og livskvalitet viktige faktorer. Kulturnæringen kan være med på å øke kunnskapen om en region og være viktig mht merkevarebygging og profilering av regionen.

5.8.4 Attraktive bysentre

S96: Regjeringa legger vekt på at det blir utviklet levende og sterke bysentre. Det er særlig viktig at mellomstore og mindre byer utvikler attraktive sentre med god tilgang på tjenester, slik at de blir gode

alternativ for lokalisering av virksomheter og for bosetting. Flere tilbud og økt aktivitet i sentrum vil også stimulere til miljøvennlig transport og medvirke til at alle befolkningsgrupper får lettere tilgang til vare- og tjenestetilbud.

S96: Målet er å fremme og styrke levende, varierende og trygge bysentre. Utgangspunktet er at flere bysentre er blitt svekket og har tapt markedsandeler i forhold til eksterne kjøpesentre. Forbedring av gater og byrom, tjenestetilbud og aktiviteter er viktig.